

Jó Pajtás

2016. X. 13.

70. évf., 29. szám

Fotó: Dávid Csilla

* HELYSZÍNELŐ

Az újvidéki Petőfi
felsősei között

* KÖRNYEZETVÉDELLEM

Miért veszélyes
a hulladék?

* ÉLŐ KÖRNYEZETÜNK

Hol terem
a sárkánybébi?

* KÉPBEN, SZÓBAN

Színes Erdély

Hagyjuk a gondot, jöjjön a játék!

Bevált a gyermekhét mottója Óbecsén

Nem maradt el ebben az évben sem az óbecsei Samu Mihály iskolában a gyermekheti szórakozás. Az iskola pedagógusa, tanárai, megtervezték az egész hetet.

Francia Banjac Krisztina pedagógus szerint nagy szerepet kapott a játék és a játékkészítés, melyből minden napra, ezenkívül ellátogattak az Erdőtelepítők parkjába, a Than Emlékházba. Ottjártunkkor már az udvaron érződött a palacsinta illata. Ugyanis az iskola minden diákjának sütöttek két-két palacsintát! A lányok elárulták, hogy nem kevesebbet, mint 1200-at. A hetedikes **Répási Nikoletta, Varga Krisztina, Szent Renáta, Kovács Viktória** és a nagymamák (**Joli, Juli, Nada, Draginja néni**) szorgalmasan sütötte, töltögette eurokrémmel, lekvárral, porcukorral a sok finom falatot. Aztán tálcára rakták, s vitték az osztályokba. Még engem is megkínáltak!

Melyik finomabb? A lekváros, az eurokrémes, a porcukros?

A konyha melletti osztályból más illat áradt: a ragasztóé. A diákok rajzoltak, ragasztottak. **Katarina Bene Obradović** az iskola rajztanára ügyelt arra, hogy minden rendben menjen. Ő tervezte meg, hogy társasjátékokat készítsenek újrahasznosítható anyagokból: kupakokból, kartonpapírból, tojástartóból. Több ládában állt a sok kupak, szinte minden színben. Hogy mi mindent készítettetek? Volt ott Hegycsúcs nevű játék, melyet hasonlóan kell játszani, mint a Ne mérgeledj, emberke! társasjátékot, csak a dobókocka helyett óralapot használtak. Azt kellett

meghajtani, s amelyik számnál megállt, annyit léphetett a játékos parafadugóval „a hegycsúcsra”. Ez **Rác Noémi Réka, Kolenák Orsolya, Szedlár Mónika** és **Vladić Denisz** találmánya. Tojástartót használtak föl erre a célra. Befestették, az alapot zölddel, a hegyet sárgával. Ragasztópisztollyal ragasztották rá a kupakokat. Elmondásuk szerint előző nap megtervezték, azután meg elkészítették.

Piramisjáték

A Zimi-Zumi piramis **Szabó Zsaklina, Kollompár Klaudia, Andruskó Emese Baksa Dániel, Acsai Szabolcs** találmánya. A golyót, amit be kellett dobni a piramisba, két összeragasztott kupakból készítették. A Ne mérgeledj, emberke! Társasjátékot nemcsak rajzolták, hanem kupakokat is ragasztottak a kartonra. **Orcsik Denisz, Kovács Klemetina, Börcsök Karolina, Szabó Emőke, Harangozó Henriette** készítették. – Év eleje óta gyűjtjük a kupakokat, ugyanis az a ter- vünk, hogy ami kimarad, felhasználjuk egy nagy falfestményhez – újságolta a tanárnő.

Koncz Erzsébet

Lányok ragasztópisztollyal

A XLI. Jó Pajtás Sakkturna pályázata a jövő heti számban jelenik meg.

Gondoltátok volna, hogy a világon állandó- gan nő az idősebb emberek aránya? A 60 év feletti 55 százaléka él a fejlődő országokban, Afrikában, Ázsiában, Közép-Amerikában. Már tavaly a világ lakosságának 70 százaléka idős ember volt.

Koros emberek a ti nagymamáitok, nagy- papáitok is. Sokat megélték, sokat tapasztaltak, szavaik, történeteik nektek olykor mesésnek, olykor hihetetlennek tűnnek, néha talán vitat- koztok is velük. Pedig, amit ők állítanak, mind igaz, csupán a kor és a körülményeik voltak

mások – számotokra elképzelhetetlenek. Ne cáfoljátok meg, és főleg ne nevéssétek ki őket! Tiszteljétek a korukat, azt a temérdek munkát, amelyet többek között értetek végeztek, és tesz- nek ma is.

Ha távolabb laknak tőletek, akkor is rend- szeresen látogassatok el hozzájuk, mert ők nagy- gon várják az unokákat. El lehet velük beszél- getni, meghallgatni őket, közös délutáni, esti

PÁLYÁZAT VI. Szűcs Imre Gyermekversmondó Verseny

Múlt héten jelent meg VI. Szűcs Imre Gyermekversmondó Versenyünk pályázata, melynek támogatói köre máris bő- vült. A héten az újvidéki Atlantis Könyvkiadó ígért tartalmas, szép kiadványt vetélkedőnk első helyezetteinek, és ezzel csatlakozott támogatóinkhoz: Magyar Szó Kft., Forum Könyvkiadó.

Emlékeztetőül hadd álljon itt, hogy Udvarnokon ejtjük meg versenyünket no- vember második szombatján, vagyis 2016. november 12-én. A világ bármely pontján élő, vajdasági gyökerekkel rendelkező költő magyar nyelven írt költeményei közül lehet választani. A versenyzők egy verssel vetélkednek, és a VAJDASÁGI MAGYAR KÖLTÉSZET EGÉSZÉBŐL választhatnak. Az Ezüsttulipán című kötet anyaga természetesen felhasználható, de nem kötelező. A versenyben részt vehet minden vajdasági általános iskolás tanuló. A teljesítményt neves szakmai zsűri bírálja el, a győztesek pedig jutalomban részesülnek. Négy kategóriát hirdettünk:

1. korcsoport: 1–2. osztályosok
2. korcsoport: 3–4. osztályosok
3. korcsoport: 5–6. osztályosok
4. korcsoport: 7–8. osztályosok.

* **versenyzők kiválasztása október 31-éig tart**, addig kell dönteni arról, kik képviselik iskolájukat, vagy a művelődési egyesületet Udvarnokon, iskolánként egy-egy korosztályban **legtöbb 1** versenyző indulhat,

* **benevezés:** a továbbjutók adatait (név, kor, osztály, iskola, település, felkészítő pedagógus, a kapcsolattartó telefonszáma, valamint a kiválasztott mű szerzője és címe) **november 4-éig** kell eljuttatni szerkesztőségünkbe akár telefonon, akár e-mailben,

* **döntő: november 12., Udvarnok.**

Sajnálattal kell közölnünk, hogy a korábbi évekkel ellentétben idén **nem tudjuk megtéríteni az utazási költséget.** Mindennemű kérdéssel szerkesztőségünkben érdeklődhetnek a 021/475-4008-as telefonszámon, vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen.

RAJZPÁLYÁZAT

Október az idősek hónapja

programokat kitalálni velük, sétákra invitálni őket. Lesz idejük rátok! És ti is gazdagodni fogtok sok jó érzéssel, a biztonságot jelentő ölelésükkel, élettapasztalatukkal, tanácsaikkal, történeteikkel...

Októberben várjuk az Én és a nagyszüleim témára készített rajzaitokat. A november elejéig befutó munkáitok közül a három leg- sikeresebb jutalomban részesül.

JÓ PAJTÁS LIGA

Vége, de tavaszra újratekzdjük

A horgászok számára mindig is az volt a legnehezebb, hogy szeptemberben letegyék a horgászbotot, és elővegyék a tankönyveket. Aki horgász, az tudja ez milyen nehéz, most azoknak mondjuk, akik nem horgászok, és nem élték még át ezt a kínos változást. Pedig ha megnézzük, miből áll a tanulás, és ezt összevetjük a horgászással, kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy a tanulás egyszerű és kényelmes, a horgászás pedig a bonyolult és gyötrelmes...

Hogy miért van így, annak megállapítását bízzuk a lélekbúvárokra, mi pedig maradjunk annyiban, hogy az egyesületi vezetőknek ötöd-ször is sikerült megszervezniük a Jó Pajtás-liga versenysorozatát. Az idei sorozat zárótornáját az idén szokatlanul későn, október elején tartották

meg. Az időjárás azonban kedvezett a versenyzőknek, a vízviszonyok és a haljárás nemkülönb. Mert ahhoz, hogy a verseny jól sikerüljön, milderre szükség van.

Mivel horgászversenyt nem lehet bárhol szervezni, kishorgászaink megmérettetésére az Arankán vagy az óbecsei csatornán felállított pályán szokott sor kerülni. A legutóbbi versenynek a nemrégiben rendezett csatornapart volt a színhelye. A verseny kezdetén úgy tűnt, hogy az úszó békalencse elrontja a versenyt, a múltban már volt ilyen. Most azonban a békalencse úszása rövid ideig, nagyjából fél órán keresztül tartott, és addig is akad benne elegendő nyiladék, amelyben lehetett horgászni. Aztán a víztükör kitisztult, és zavartalan volt a halfogás.

A három idei verseny eredményei alapján a záróversenynek arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy az összesített elsőségért folytatott versenyben a kics csoportban az adaiak utolérhették-e a törökbecseieket, valamint a nagycsoportban a törökbecseieket a péterréveieket. A számok felesleges halmozásától amennyire csak lehet, eltekintünk, és táblázattal sem terhelünk benneteket.

Az adaiak kics csoportja fergeteges horgászást produkált, Aleksza Krisztián, valamint a Pálfi fivérek, Péter és Patrik, három szektorgyőzelmet szereztek. Ennél jobb eredmény nincs, az összesített megnyeréséhez azonban fő vetélytársaiknak is rontaniuk kellett volna. A törökbecsei srácok azonban nem tettek ekkora szívességet. A harmadik helyet a temeriniek szereztek meg.

A törökbecseieket mindkét korcsoportban dobogósok

Az adai csapat

Nikolina Dimitrov

Fáin Mónika

Kocsis Andrea

Közöttük és a péterréveiek között holtverseny alakult ki, és a zsákmányeredmény – mondjuk így: gólkülönbség – döntött. A bíróknak hatalmas számoszlopokkal kellett megbirkóznuk, hogy ezt megállapítsák.

A nagycsoportosok versenye is hasonlóan alakult, hiszen itt az eddig is vezető péterréveiek értek el három szektorgyőzelmet. Krizsák Mátyás, Pozsár Leó és Kúti Aurél ismét nagyot horgászott. Ugyanakkor szóvá kell tenni, hogy a hat törökbecsei srác egyetlen vezetővel/stratégával érkezett. Tápai Sándor és Hajdú Tibor távollétében Vladimir Reznic egymaga vezette a csapatot, és ez hatalmas munka. A harmadik hely eldöntéséhez a bíróknak ismét elő kellett venniük a számtant, mert holtverseny alakult ki az adaiak és a temeriniek között. Végül is győztek a péterréveiek, őket a törökbecsiek követik, harmadik Ada, negyedik Temerin.

Az eredményeket tovább lehetne sorolni, de nem a számadatok felsorolásáról szól a történet. Ennél sokkal fontosabb, hogy a verseny terhért viselő egyesületeknek ismét sikerült tető alá hozniuk ez a jelentős versenysorozatot, és ez ele-

ve óriási siker. Ezzel párhuzamosan a szervezők módosításokat kívánnak bevezetni. Nem azért, mert a meglévő versenyrendszer nem jó, de javítani mindig lehet.

Az egyik érdekes előterjesztés, hogy a lányok számára ne rendezzenek külön versenyt. Gyakran előfordult, hogy a fiúk versenyében szereplő lányok egyenrangú vetélytársaknak bizonyultak. Amellett, hogy szektordobogósok voltak, előfordult hogy pályagyőztesekként fejezték be a versenyt. Nem erősportról lévén szó, ennek semmi akadálya.

Ami talán magától értetődik, de vétek szó nélkül hagyni, hogy a Jó Pajtás-ligában – nemcsak az idei versenysorozatban, hanem fennállása óta – még soha sem történt összezördülés a kishorgászok között. A horgászok azért békések, mert a vízpart hangulata faragta őket ilyenekké. Egyébként is irányzatnak számít, hogy a számítógép meg a korszerű világ ártalmait ellen a természetben való tartózkodás, ezen belül a horgászás a leghatásosabb eszköz.

Kár, hogy vége az idénynek. Jövőre folytatjuk.

Buzás Mihály

Müller Krisztina

Krizsák Mátyás

Bitó Adrián

Ljiljana Popov

MESENAP ÓBECSÉN

Benedek Elek nyomába szegődtek

A z óbecsei Népkönyvtár dísztermében szeptember 30-án méltóképpen emlékeztünk meg a népmese napjáról, Benedek Elek születésnapjáról, ugyanis ekkor tartottuk meg a községi szintű mesemondó verseny döntőjét.

A Népkönyvtár idén is írt ki rajzpályázatot, amelyen az óvodások és az első osztályos gyerekek vehettek részt. Nekik a mesékben szereplő állatokat kellett lerajzolniuk. A községi szintű rajzpályázat díjazottjai a következők:

Az ovisok:

I. Trbić Uroš, Óbecse (óvónők: Mennel Mária és Petković Svetlana)

II. Pintér Krisztián, Péterréve (óvónő: Szőnyi Ilona)

II. Nagy Tamara, Péterréve (óvónő: Mihalecz Éva)

III. Ferenci Orsolya, Óbecse

III. Pobrić Hanna, Óbecse (óvónők: Džigurski Ibolya, Firanji Milica)

Az elsősök korosztálya:

I. Szabó Lúcia, Óbecse, Samu Mihály iskola (tanítónő: Lukács Mária)

II. Gondos Réka, Óbecse, Zdravko Gložanski iskola (tanítónő: Bor Valéria)

II. Pejić Mladen, Óbecse, Sever Đurkić iskola (tanítónő: Potrebić-Tőzsér Gabriella)

III. Muzslai Ádám, Bácsföldvár, Svetozar Marković iskola (tanítónő: Bor Klára)

III. Jokić Maja, Péterréve, Samu Mihály iskola (tanítónő: Varga Marianna)

Rab Éva főszervező

A nyertesek rajzfelszerelést kaptak ajándékba. A versenyzőket Rab Éva könyvtáros köszöntötte:

– A mesemondó verseny elődöntőire 60 gyerek jelentkezett. Az előválogatásokon legjobbnak bizonyuló 21 mesemondó részt vehetett a községi mesemondó verseny döntőjén. Idén Benedek Elek olyan gyűjtéséből válogathattak, amelyben nem magyar eredetű mesék szerepelnek – mondta a könyvtáros.

Hallhattuk indiai, japán, izlandi, finn, szicíliai, zsidó, főleg a macskáról, békáról szóló meséit. A bírálóbizottság: **Kulcsár Sarolta** tanítónő és mesemondó, **Fercsik Kiss Piroška** magyar szakos tanárnő és könyvtáros, valamint **Ricz Róbert**, a

Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör elnöke a következő döntést hozta:

I. korosztály:

I. Siles Jessika, 3. osztály, Óbecse, Samu Mihály iskola (felkészítő: Bartusz Valéria)

II. Muzslai Ágnes, 3., Bácsföldvár, Svetozar Marković iskola (felkészítő: Német Szilvia)

III. Szirbik Zalan, 2., Óbecse, Sever Đurkić iskola (felkészítő: Sinkovics Gabriella).

II. korosztály:

I. Koncz Antónió, 4., Óbecse, Petőfi Sándor iskola (felkészítő: Tufegzić Mónika)

II. Varga Nikoletta, 5., Péterréve, Samu Mihály iskola (felkészítő: Ferencz Boglárka)

II. Tallós Kinga, 4., Óbecse, Petőfi Sándor iskola (felkészítő: Máté Ágota)

III. Tallós Martina, 5., Óbecse, Samu Mihály iskola (felkészítő: Józsa Zsuzsanna)

III. Kiskomáromi Zsolna, 4., Óbecse, Petőfi Sándor iskola (felkészítő: Tufegzić Mónika)

III. csoport:

I. Gödöllei Bence, 6., Péterréve, Samu Mihály iskola (felkészítő: Bálint Barbara)

II. Csipak Emma, 7., Bácsföldvár, Svetozar Marković iskola (felkészítő: Berec Éva)

III. Balassa Petra, 6., Péterréve, Samu Mihály iskola (felkészítő: Bálint Barbara)

A nyertesek könyvjutalmat, és elismerő oklevelet, valamint a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör ajándékát: egy-egy színházjegyet kaptak. Az első helyezettek elvihették iskolájukba a vándorszerleget.

Koncz Erzsébet

Az ovisok

A győztes felsősök

Mesemondók a tanító nénikkel

A másodikosok és harmadikosok a tanító nénikkel

Mi mindenre jut ideje a gyerekeknek?

Az újvidéki Petőfi Sándor Általános Iskola tanulóival szabadidejükről beszélgettünk

Nap mint nap a lurkókat figyelve azt tapasztaljuk, hogy iskola után valamilyen szabadidős foglalkozásra sietnek. Ez rendben is van, hiszen a minőséges eltöltött idő nagyban hozzájárul a megfelelő személyiségfejlődéshez. A szabadidő két fő funkciója az önmegvalósítás, valamint az örömszerzés kell hogy legyen. Éppen ezért fontos, hogy a gyer-

– Szabadidőmben sokat sportolok, és zeneiskolába járok – válaszolt a kérdésünkre Bancsi Kata ötödik osztályos tanuló. – Egy napom általában úgy néz ki, hogy először megcsinálom a házit, majd elmegyek röplabda edzésre. Mivel az edzőm nagyon kedves, így amikor sok a házi, akkor nem kell megjelennem. Ha mégis időben sikerül megcsinálnom a házi feladatot, és csupán

niszezni, illetve gitározni – mesélte az ötödikes Karvák Ádám. – Óvodás korom óta teniszezek, és nagyon élvezem. Mindez segít kikapcsolódnom, mert olyankor a szabadban vagyok, ugyanis a pálya, amin játszunk, kint van. Ami a gitározást illeti, néha csak úgy előveszem a hangszert, és amikor éppen kedvem tartja, minden kötelezettség nélkül gyakorolok rajta.

Kok Szentia

mekek megtalálják önmagukat, képességeik fejlődését szolgálja az, amit az iskolán és a tanuláson kívül csinálnak, és ami ennél is fontosabb, hogy örömet leljék benne.

Az újvidéki Petőfi Sándor Általános Iskolában jártunk, ahol arra kerestük a választ, mi mindennel foglalkoznak a gyerekek szabadidejükben, illetve a rendelkezésükre álló idő mire elég.

Bancsi Kata

öt percem marad, elmegyek az edzésre. Emellett sok időt töltök az anyukámmal, a testvéremmel, és ha van időnk, apukámmal pinpongozok. Kedvelem a sportokat, a harmonikázást pedig akkor élvezem a legjobban, amikor versenyekre járok. Tavaly Topolyán voltam, ahol második lettem. Szarajevóban pedig ötödik.

– Szabadidőmben valamennyit számítógépezek, viszont hétfőenként nagyon szeretek te-

Gyülvézi Réka

– A tanulás mellett kevés szabadidőm marad – mondta Kok Szentia hatodikos tanuló. – Amikor időm engedi, játszok a nyuszimmal, és segíték az anyukámnak. Fizikából, földrajzból és történelemből tanulok a legtöbbet, ami eléggé sok időt vesz el. Tavaly magyar nyelvből községi és körzeti megmérettetésen voltam, ahol harmadik helyezést értem el, továbbá biológia körzeti szintű versenyen első helyezett lettem.

– Szabadidőmben élvezettel gyakorlom-tanulom a verseket, szeretek szavalni, és élvezem a hangsúlyozást – sorolta Gyülvézi Réka hatodik osztályos tanuló, majd élményeiről és szép eredményeiről szólt: – Nyáron a Szép Szó táborban voltam, és a szavalóversenyen első helyezést értem el. Nógrádi Gábornak a Hogyan neveljük a szüleinket? című prózájával indultam. Ezenkívül részt vettem az újvidéki Petőfi Sándor Magyar Művelődési Központ versenyén is és az iskolai megmérettetésekben.

Az ötödikes Siflis Viktor is szívesen mesélt a témáról:

– A Diákszínpad tagjaként színészetre járok – mondta. – Szabadidőmben a pihenésre és a tanulásra is jut időm. Mikor délelőttös vagyok, az iskolában előbb megcsinálom a házit, majd pihenek, és azután megyek a próbára, ha viszont délutános vagyok, akkor tanítás után rögtön a színházba kell mennem.

Siflis Viktor

Karvák Ádám

Magyarországon táboroztunk

Az idei nyarat sok érdekes élmény színesítette. Közülük egyet szeretnék kiemelni, méghozzá a magyarországi táborozást.

A csantavéri plébános, Ucai Róbert atya meghívására, Csobánkára, a Szövetség az Életért nevű táborba utaztunk. Korán reggel négy autóbusszal, elég nagy számban indultunk útnak.

Az út kimondottan hosszú, de kellemes volt. Körülbelül 5 óra hosszat utaztunk. Nagyjából fél egykor érkezünk meg. Ennek a tábornak a lakói a Kárpát-medence területéről és Moldvából (Csángóföldről) érkeztek. Mi vajdaságiak kicsit elkéstünk, mert a megbeszélte érkezési idő dél volt. Ettől eltekintve nyugodtan bemehettünk a táborba. Ez a tábor egy elég nagy területen terült el. A közepén egy nagy füves résszel. A sátrakat a mezőtől egy patak árka választotta el, mely a hegyekből eredt. Egy betonból készült hidacska kötötte össze a két területet. Nos, a sátrak, hát a sátrak hatalmasak voltak! Mégpedig egy okból, mert rengetegen voltak. A mi sátrunkban körülbelül 150-en. Időrendbe rakva az eseményeket, a csomagok kipakolása után a mezőre vezettek bennünket, majd felosztottak minket 12 éven felüliekre és aluliakra. Utána megindult a csoportokra való felosztás. Utolsóként kaptunk csoportot. Nem bántuk meg. Minden csapatnak megvolt a maga három egyéni sajátossága: egy színkód, egy számkód és egy találó név. A színek mindenkinek a csuklóján voltak elhelyezve karszalag formájában. Miután megtörténtek a felosztások, a csapatvezetők elvezettek a méretes sátrakhoz, majd segítettek minden további teendőben. Ezek után a mezőre vezettek minket. Játékok segítségével gyorsan megismerkedtünk egymással. Vacsora után egy meglepetés várt bennünket. Még aznap este Esztergomba mentünk, az élményfürdőbe, éjszakai fürdőzésre. Nagyon jó volt. Este tizenegykor indultunk vissza a táborba.

Másnap hajóztunk a Dunán, Budapesten a Margit-szigettől a Rákóczi-hídig. A hajózás alatt a honfoglalásról hallhattunk, de nem olyan módon, mint a történelemórákon, hanem zenével és táncsal keverve. Igaz a nap nagyon égetett, de ez nem zavart minket. A harmadik és a negyedik napon Dobogókőre és a Rám-szakadékba látogattunk el, és számháborút is játszottunk az erdőben. Hármunk közül ketten egy szerencsétlen meredek lejtőn, egy még szerencsétlenebb facsoport mögött ültünk az egész játékidő alatt. Ezt leszámítva jó szórakozás volt. Ebben a két napban a Rám-szakadékba is ellátogattunk. Nagyon gyönyörű volt, mivel a túraösvények patakmedrek és vízesések közvetlen közelében haladtak el. Az ötödik nap a budapesti Természettudományi Múzeumba vezettek minket. Nagyon sokszínű volt a kiállított anyag. A kréta kori kőületektől kezdve, az őskoron át, a mai élőlények és növények preparált figuráig, mindenféle érdekességet láttunk. A múzeum után bementünk a belvárosba fényképező túrára. Fényképeket készítettünk többek között a Nemzeti Múzeum előtt, Kálvin szobrával a Kálvin-téren, a Szabadság-hídon a Szikla-kápolnál és a Gellért szálló előtt.

A hatodik napon Mogyoródra az akvaparkba mentünk. Nagyon érdekes volt. Tele hatalmas csúszdákkal és gyönyörű kilátással a Hungaroringre. Este gyönyörű tűzijáték várt minket. Majd utána tizenkét éven felüliek Pomázra mentek, és késő estig buliztak. Én nem voltam bulizós kedvemben, ezért a legjobb barátaimmal néztem a csillagos eget.

Hát elérkeztünk a történet végére. Korán reggel már talpon voltunk, hogy összecsomagoljunk, majd a buszokhoz indultunk, hogy felpakoljuk a dolgainkat. Indulás előtt közös misén vettünk részt. A végén emlékül mindenki kapott egy pólót a táborról, majd aláírtuk egymásét. Ezután jött az érzelmekben gazdag búcsúzás. Valamikor hat óra körül érkezünk meg Csantavérre, szüleink már vártak minket. Elbúcsúztunk a barátoktól, majd elindultunk Újvidékre. Köszönjük az Atyának és a szervezőknek a kiváló hangulatú táborozást.

Erdős László, Levente és Lehel, 8. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Padtársam

*Padtársam egy vicces srác,
Ha beszélsz neki, akkor inkább fuss s vigyázz!
Kedveli a rajzolást, tesit, focit és sok más.
Akármit is mondasz most már,
Levi egy szuper barát.*

**Molnár Dávid, 6. osztály,
József Attila iskola, Bácskertes**

A tanító nénim

Első ránézésre gyerekek tűnhet alacsony termete miatt, de nem az. Már 54 éves, és tanárként dolgozik.

Vállig érő, göndör, fekete haja van. A szeme barna. Általában farmer- vagy vászonnadrágot visel, és szereti a vastag, meleg pólókat is. Van egy fekete válltáskája, amelyet mindenhol magával cipel, bár nagyon nehéz. Ebben tartja a könyveit, a füzetait, az íróeszközöket és mindent, amire egy tanárnak szüksége van. Jó a humorérzéke, mindig meg tud bennünket nevetetni. Szereti a természetet. Ennek köszönhető, hogy tanulás helyett sokat sétáltunk.

Nyugodt természetű. Nem olyan, aki mindenben idegeskedik. Nem túl szigorú. Nagyon segítőkész. Ha valamit nem értenek a gyerekek, azt még egyszer elmagyarázza.

Sok türelme van, de ahogy elnézem az osztályt, kell is.

Arok Anna, 6. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Természetiskolában voltam

Április 6-án indultunk Gočra, a természetiskolába. Goč hegység, amely Topolyától távol van.

Autóbusszal utaztunk. Amikor odaértünk, kicsomagoltunk. Gazdag programunk volt. Legjobban a rostélyozás tetszett. Viktor belesett a tóba, és csuromvizet lett. Törpék meglesésére indultunk egyik este fáklyákkal. A törpék házába végül nem sikerült bejutni. Szombat este pizsi partit szerveztek a részünkre. Mindenkinek pizsamában kellett lejönnie a diszkóba. Sokat táncoltunk, jó volt a hangulat! Én a pingvines pizsamámért oklevelet is kaptam. Meg azért is, mert minden programon aktívan részt vettem.

Gyorsan elmúlt ez a csodálatos kirándulás. Szeretnék szüleimmel is eljutni egyszer Gočra!

Fényszárosi Zsóka, 3. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Ötödikben

Eljött az a várva várt ötödik is.

Szeptember elsején mindegyik osztálytársam hangjában érezni lehetett a félelmet. Az első kis ötödikes diák, aki nagyon félt, bevallom, hogy én voltam. Vártam már, hogy meglássam, milyen is az ötödik. A testvérem sokat mesélt arról, milyen érzés „felsősnek” lenni. Próbált megvizsgálni, hogy nem lesz veszélyes, de hiába, a félelem még mindig bennem volt. Az első nap kezdetén megkértem anyukámat, hogy kísérjen el az iskolába, persze igent mondott, de sajnos, nem tudta enyhíteni azt az érzést, amely bennem kavargott. Mikor megláttam az osztálytársaimat, kicsit le tudtam nyugodni. Lám, nem vagyok egyedül! Ha valami baj történik, ők is mellettem lesznek. Persze a tanító néni is várt minket, egy nagy öleléssel fogadtunk. Megismerkedtünk a matematikatanárral, aki egyben az osztályfőnökünk is. Sok mindent elmagyarázott az ötödikkel kapcsolatban. Akkor jöttem rá, hogy minden rendben lesz, és nem kell félni, mert azzal csak rontok a helyzeten.

A tanárokkal nagyon meg vagyok elégedve, és érzem, hogy sok újdonságot és érdekességet fogok megtanulni.

Latyák Helga, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Otthonom, szülőföldem

Somogyi Dóra, 4. osztály, Jovan Mikić iskola, Szabadka

Kedves Pajtások!

Elérkezett az az időszak, amikor a bőség zavarával kell megküzdni. Meglehetősen sok fogalmazás érkezett szerkesztőségünkbe, épp ezért nehéz eldönteni, melyik kerüljön közlésre. Ez nem jelenti azt, hogy nem várjuk munkáitokat. Dehogynem! Sőt, nagyon örülnénk, ha onnan is jelentkeznétek, ahonnan régóta nem érkezett küldemény.

Figyelmetekbe ajánlom a nyári táborozásokat, utazásokat megörökítő fogalmazásokat. Olvasva jöhetünk rá, mennyire sok élmény ér bennünket egy-egy ilyen alkalommal, noha biztosak vagyunk benne, hogy néhány „apró” mozzanat mindig kimarad. Ezeket a helyeken ugyanis nagyon sok szimpátia születik, melyekre évekkel később is emlékezni fogtok. Mégsem szóltok róla, hiszen nem tartozik mindenkire.

Van, aki iskolás lett az idén, van, aki ötödikes, más valaki pedig nyolcadikos. Nagyon különböznek ezek a tanévek, mégis kissé hasonlóan éljük meg a változást, vagy írunk róluk. Egytörtetek velem? Miért van ez így?

Nagy Magdolna

Nyolcadikosok lettünk

Ez az év az utolsó Hunyadi diákként. Jövőre már egy középiskola padjait fogjuk koptatni.

Számomra gyorsan elmúlt ez a hét év, és még gyorsabban el fog múlni ez az év, sok minden történik velünk. Lassan elkezdődnek az érettségi felkészítők különböző tantárgyból, tanév végén meg a várva várt érettségi. Én nagyon félek tőle, pedig az előző nyolcadikosok mondták, hogy nem kell félni, hanem csak tanulni. Na, de akkor is tanulni kell magyarból, matematikából, földrajzból, kémiából, fizikából és történelemből, valamint biológiából. Amikor kisebb voltam, vártam ezt a híres nyolcadik osztályt, mert azt, hogy milyen jó a nyolcadikosoknak, azt hiszem, akkor nem gondoltam végig. És ez az utolsó év, amikor együtt van az osztály. Vannak olyanok, akikkel már óvoda óta ismerjük egymást, de van, akivel elsőben ismerkedtem meg.

Pár év múlva szívesen emlékezünk vissza arra a szépre, jóra, ami most nyug, teher nekünk. Remélem, hogy a barátságok megmaradnak.

Fekete Sarolta, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Tantermünkben

Tornyai Robertina, 8. osztály, Sveti Sava iskola, Nagyikinda

Boldogság töltötte el a szívem

Egy olyan eseményt szeretnék leírni, amikor a családom hozott örömet a szívembe és vigasztalást is.

Szombati napon történt, amikor egy versenyre igyekeztem. Aznap volt a születnapom is. Próbáltam nyugtatni magam, mert nem szerettem volna, ha az eredményem hatással lenne a napomra. Ezt senki se akarta. Viszont bekövetkezett, amitől félttem: nem sikerült bizonyítanom. Hazafelé elég jól túltettük magunkat a csalódásokon a többi diákkal.

– Homihigh, legyél jó kutya, és húzd be az ablakot! – parancsoltunk az egyik szerencsétlen gyerekre.

– Nem, rossz kutya vagyok! – ellenkezett.

– Kellene csinálni egy pólót a születnapjára! „Boldog születnapot, Homihigh!” fölirattal – javasolta valaki.

– Hahahaha – törtünk ki nevetésben.

Még jó sokat szívtattuk Homihigt az út folyamán. Mikor beléptem a kapun (akkor már hazaértem), boldogságom kezdett elmúlni, és visszajött a búskomor tekintet. Családom próbált minél vidámabban fogadni. Családom süített muffint, a testvérem vett egy új fésűt (ez egy másik történet), fel-fújtak nekem lufikat stb. Amikor hozták a tortát, majdnem elsírtam magam, mert még mindig csak magammal és a szerencsétlenül sikerült napommal és a versennyel voltam elkeveredve. Később rájöttem: ez a három emberke egész nap arra törekedett, hogy nekem jobb legyen! Azt akarták, hogy örüljek, hogy együtt örüljünk. De én ezt nem értettem meg először. „Üsse kő azt a versenyt, születnapom van!” Így kell hozzáállni. Később azokkal ünnepeltem, akiket szeretek, és boldogság töltötte el a szívem, őszinte boldogság!

Fontos, hogy ne csak magunkra gondoljunk, ezt megteszik helyettünk mások. Nekünk pedig értékelni kell azt a sok munkát, törődést, amit értünk tesznek.

Kocsis Zsanett, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Az én apám

Az én apám neve Kasza Dénes. Fekete haja és kék szeme van. Van egy jó munkahelye a szomszédban, és szorgalmasan dolgozik a gépeken. Termete középmagas. A kedvenc színe a piros, szerencseszáma pedig a tíz. Nagyon jó sportol, focizik. Szeret jókat enni és aludni. Kedvenc állata a kutya és a tehén. Mindenben segít, ha megkérem. A világ legcsodálatosabb apukája.

Kasza Bernadett, 4. osztály, Kis Ferenc iskola, Bácsgyulafalva

Velem történt

Május vége felé egyre izgatottan vártam a nyári szünidőt. Végül elérkezett. Utolsó nap megszólalt a várva várt csengő, és felszabadultan léptem ki az iskolakapun.

Teltek, múltak a napok, a hetek, és én nagyon jól éreztem magam. Kristóf barátommal elmentünk a csantavéri fürdőbe. Nemsokára utána megkaptam a gördeszékamat, három nap múlva az utcagyerekek eltörték. Július harmadikán elkezdődött a 2016-os Szövetség az Életért nevű csobánkai tábor. Remek volt. Úgy, mint tavaly, örömben elsírtam magam a végén. A tábor után beleszerettem egy édességbe, napi szinten tudnám enni.

A nyár másik nagyon nagy emléke nem más, mint a cserkész tábor. Ott a zöld kendőért kellett próbálnom a feladatokat. Sajnos, nem mondhatok el mindent, mert titkos, de a programok nem azok. Volt kézimunka, latrina-ásás, ebédlőépítés, táborépítés és a legfárasztóbb, a táborbontás. Én segítettem összeszedni a szemetet.

A nyár vége felé elkezdtem biciklizni az új biciklimmel. Keresztapámmal és Kristóffal elmentem az iskola előtti napon egyet fürödni. Na, most itt vagyok cserkész, keresztény és jó ember. Nekem ezek voltak a legjobb pillanataim 2016 nyarán, és büszke vagyok mindenre.

Gubis Alex, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Kedvenc könyvem, A Pál utcai fiúk

Ezt a könyvet 12 éves koromban olvastam. Amint elkezdtem olvasni, nem tudtam abbahagyni. Minél tovább olvastam, annál jobban érdekelt.

A Pál utcai fiúkban két fiúcsoporthoz tartozok. Az egyik a másiktól el akar foglalni egy építészeti területet. Sok érdekes szereplő van ebben a csodálatos könyvben, de az én kedvenc szereplőm Nemeček Ernő, aki bátor és kitartó fiúcska. A végén Nemeček beteg lesz, és meghal.

Szerintem ez a könyv azok számára érdekes, akik szeretik a kalandot, és főként a fiúknak. Majd ha ti is elolvassátok, akkor megtudjátok, milyen érdekes és kalandos történet, mert csak az tudja, aki elolvasta.

Miklós Márk, 6. osztály, Arany János iskola, Orom

Önevő sejtekért Nobel-díj

A sejtkutatás területén elért eredményeiért Oszumi Josinori japán tudós kapja az idei orvosi-élettani Nobel-díjat – jelentették be Stockholmban. A kitüntetett 8 millió svéd koronával gazdagodik, a díjátadó ünnepséget hagyományosan december 10-én, az elismerést alapító Alfred Nobel halálának évfordulóján rendezik.

Hogy mivel érdemelte ki a tudós ezt a jeles díjat? Az önevő sejtek megfigyelésével. Most már csak az a kérdés, hogy mi fán terem az önevő sejt, vagy tudományos nevén: autofágia?

Mint kiderült, autofágia során a sejt a saját belső alkotórészeit bontja le nagyjából ugyanúgy, mint ahogyan a kívülről bekebelezett anyagokat megemésztí. Ezt a folyamatot már az 1960-as években is megfigyelték, de Oszumi volt az, aki

az 1990-es évek elején elsőként azonosította az autofágiáért felelős géneket élesztősejtekben. A későbbiekben emberi sejteket tanulmányozva sikerült megvilágítania az autofágia kifinomult gépezetének alapjait. A kutatómunka révén tisztázódott, mi az autofágia szerepe a sejtek éhezéshoz való alkalmazkodásában és a fertőzésekkel szembeni védekezésben.

Az is kiderült, hogy az autofágiáért felelős gének mutációja számos betegség (például rák) kialakulásához vezethet. A kutatók jelenleg olyan gyógyszerek kifejlesztésén dolgoznak, amelyek a sejtek természetes önpusztításának beindításával több betegség sikeres kezelését tennék lehetővé. Ez nagyon sokak szerint reménykeltő újításokat eredményezhet az orvostudományban.

Oszumi Josinori előadása

KÖRNYEZETVÉDELLEM

Veszélyes hulladék a mobil

A világon egyre több és több ember használ mobiltelefont, ráadásul sokan állandóan a legújabb modellre cserélik ódivatú készüléküket. A kidobásra váró telefonok egy ideig még a szekrényben pihennek, utána viszont – gondatlanság miatt – sokuk a szemétkosárba végzi. Ez komoly környezeti problémát jelent, mert a készülékek alkotórészei veszélyes fémeket tartalmaznak, amelyek a hulladék bomlásakor beszivároghatnak a talajvízbe, mérgezik a talajt, és bejutnak a táplálékhálózatba

is. A mobiltelefon bonyolult szerkezet, és részei különböző mértékben hozzájárulnak a környezetben okozott problémákhoz.

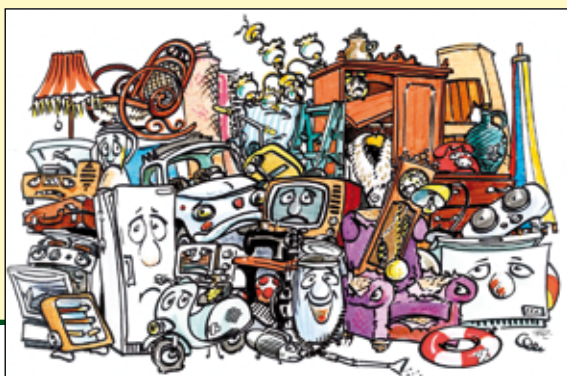
A veszélyes anyagok hatásai

A hulladéklerakóban a telefonokból kiszivárgó anyagok nagyon nehezen bomlanak le, ezért sokáig a környezetben maradnak, és felhalmozódnak az élőlények szöveteiben. Már kis mennyiségben is veszélyeztetik a vizeket és az élővilágot, beleértve az embert is. A környezetbe jutó anyagok

közül több rákkeltő, megzavarják a hormonrendszer működését, fejlődési rendellenességeket okoznak, illetve idegméregnek számítanak.

Fontos az újrahasznosítás!

Újrahasznosítással viszonylag jó eredményeket lehet elérni. A visszanyert nemesfémekből ékszereket készítenek, a műanyagborítás bútoralkatrészként éled újjá. Az elhasznált akkumulátor anyagai átalakítva felhasználhatók egy új akkumulátorban, de a nikkal segítségével rozsdamentes acél is előállítható. Fontos tehát, hogy a mobiltelefon ne a szemétkosárba landoljon, hanem újrahasznosítva kezdhesen új életet. De az is javítana a helyzeten, ha kevesebb embert készítené folyamatos vásárlásra a divat változása, vagy más felől: ha a gyártók hosszabb életűre terveznék termékeiket.

Tudod-e?

Ki volt Alfred Nobel?

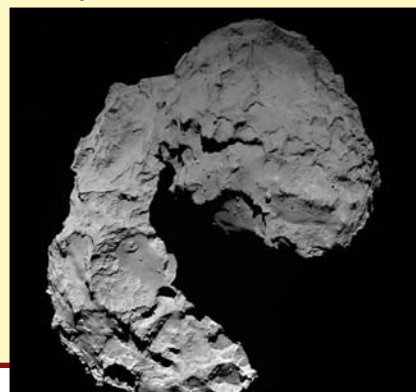
A stockholmi születésű Alfred Nobel kémikus és gyáros találta fel a dinamitot. Apja is gyáros és feltaláló volt, aki az orosz hadiiparnak is dolgozott. Halála után Alfred folytatta a kísérleteit, 1863-ban fejlesztette ki a robbantó gyutaccsal történő kezdő gyújtását, 1865-ben megalapította a Dinamit Nobel Részvénytársaságot. 1867-ben nitroglicerinnel és kovaöldből nagy hatékonyságú robbanóanyagot állított elő, amelyet dinamitként szabadalmaztatott. Ezzel forradalmasította a haditechnikát és a robbanóanyagok ipari felhasználását. 1895-ben alapot létesített, amelynek vagyonát a Nobel-alapítvány kezeli, és éves kamatait (rengeteg pénz: 150.800 svéd korona!) minden évben egy fizikai, kémiai, orvostudományi, irodalmi és egy békedíjként ítélik oda azoknak a személyeknek, akik „az emberiség legnagyobb hasznára vannak”. Százötvenöt éve, 1901. XII. 10-én nyújtotta át először a svéd király Stockholm-ban és Oslóban a Nobel-díjakat, és azóta is minden évben Nobel halálának napján, december 10-én adják át.

CSILLAGÁSZAT

Lenyűgöző képekkel búcsúzott az üstökösbe csapódó űrszonda

Péntek kora délután a Csurri becenevű üstökösbe csapódott az Európai Űrhivatal űrszondája. A Rosetta – amely 3 évig keringett a kométa körül – megsemmisülése előtt lélegzetelállító felvételeket készített a fagyott égitestről. A felvételen a Rosetta széleslátószögű kamerájának felvétele a Csurjumov-Geraszimenko üstököséről, 23 kilométeres távolságról (Fotó: ESA)

Az őszi első felében még rengeteg rovar röpög a levegőben, mozog a fű között és a fák ágain, levelein. A parkokban mindig sok öreg fa áll, és odvaikban, kirohadt üregekben megtelepedhet a lódarázs. A majd 40 milliméterre megnövő rovar tora és lábai szép rozsdabarnák, sárga potrohán fekete mintázat látszik. Szétrágott faanyagból készített több lépcsősoros fészket az odú belsejében, de néha épületek padlásterén is építi. Az akár 70 centiméter átmérőjű fészkek külső, sárgás színű burkán barnás csíkok látszanak. Egy-egy családban több ezer darázs él együtt. A rovarokra és pókokra

A lódarázs nagy pusztítást végez a szőlőtermésben

Mit láthatunk a természetben?

vadászó lódarázs alacsonyan repül a fű felett, néha leszáll, majd újra felemelkedik. Ilyenkor akár közvetlen közelről is figyelhetjük, de a

Sokan összetévesztik az ostorfát a galagonyával. Képünkön egy ostorfaág a jellegzetes boggyós terméssel

fészkek közelében támadó kedvű lehet. A lódarázs az egyetlen rovar vidékeinken, amelynek a szúrása veszélyes, sőt bizonyos körülmények között halálos.

Ahol a parkokban ostorfák állnak, ott minden ősszel felbukkannak a fenyőrigócsapatok.

A süvöltő hímje

Hozzájuk majd mindig kisebb termetű, oldalukon rozsdavörösen színezett, feltűnő fehéres szemöldöksávvával ékes szőlőrigók is csatlakoznak.

Az ősszel tájainkra érkező süvöltők főként a juharfákat látogatják, de szívesen morzsolgatják erős csőrükkel a fagyal fekete boggyóit is. A sok madár odavonzza a karvalyt. Nesztelenül suhanva érkeznek, váratlanul támad, és rendszerint rigóval, verébbel vagy cinegével a karmiban repül tovább.

Sch. E.

A Föld legmélyebb barlangjában

Milyen 9 napig a Föld legmélyebb barlangjában, Abháziában, a Krubera-Voronya-barlangban élni, és lehetőleg túlélni a megpróbáltatásokat? Egy magyarországi csapat már kipróbálta, tagjai ennyi időt töltöttek a világ legmélyebb, 2197 méter mély barlangjában. Ambrus Gergely, az Inverse Everest elnevezésű csapat egyik tagja így nyilatkozott Krubera-Voronya-barlangba tett felfedezőútról: „A mi expedíciónk célja az volt, hogy a világon elsőként készítsünk profi

fotókat a Voronyáról. Ezt a feladatot sikeresen el tudtuk végezni, hiszen több száz felvétel készítettünk

mind a barlangban, mind a felszínen.” A csapat tagjai voltak még ifj. Adamkó Péter és Tóth Attila.

Sárkánybékik a postojnai cseppkőbarlangban

Túléltek fejlődésük legkritikusabb szakaszát a szlovéniai Postojna barlangban született rózsaszín vízi szalamandrák. A sárkánybékinek is becézett, rejtőzködő életmódot folytató állatkák négy hónapja bújtak ki tojásukból, és most értek serdülőkorba.

A parányi szalamandrák annyira rejtőzködő életet élnek, hogy őseink még csak a barlangokból árvizek idején kimosott példányokkal találkozhattak. Így ragadt rájuk a sárkánybéki név – bár ezt régen egyáltalán nem becéznék szánták. Szlovéniában emberi halaknak is nevezik őket, rózsaszín bőrük miatt.

A Proteus anguinus faj tagjai akár 100 évig is élhetnek, ám évtizedenként csak egyszer-kétszer petéznek. Ezért is volt különleges esemény, amikor a barlangi karsztvackban élő egyik példány egyszerre 64 tojást rakott.

A tojásokat szintén a barlangban, egy akváriumban helyezték biztonságba. Végül csak 22 tojásból kelt ki egészséges sárkánycsecsemő, ők már 4 centisek, kukacokra vadásznak, néha bunyóznak az ételért – szóval élnek, mint hal a vízben.

Szörföző kutyák Kaliforniában

Több mint hatvan házi kedvenc üldözte a hullámokat Huntington Beachen, Los Angeles közelében. A mentőmellényben szörföző kutyákra kétezer ember volt kíváncsi, aki szemmel láthatólag nem zavarta a kutyák koncentrációját.

Kacor király

Volt egyszer egy szegény özvegyasszony, s annak egy macskája. Ez a macska olyan kajtár, olyan falánk volt, hogy minden fazékba, minden lábasba beleütötte az orrát. A szegény asszony megelégtelte a macska kajtárságát, s egyszer, mikor a macska a tejeslábast egészen kiürítette, fogta a seprűt, jól megverte, s mondta neki:

– Kitakarodj a házamból, fel is út, le is út, többet ide be ne tedd a lábadat!

No, szegény macska mehetett világgá. Elin-dult nagy búsan, kiment a faluból, bódorgott erre-arra, mindenfelé, aztán egy hídhöz ért, ott leült, s dorombolt magában nagy búsan. Amint ott üldögélne, látja, hogy ott üldögél egy róka is. Szépen odasettenkedik, s elkezd a róka farkával játszani. Megijed a róka, s visszafordul, nézi a macskát, nem tudta elgondolni, mi isten teremése lehet, ilyen állatot még nem látott. Visszahőköl egy kicsit, de vissza a macska is, mert még ő sem látott rókát világon való életében. Mindkettő megijedt a másiktól.

No, hanem mégis a róka szólalt meg először. Kérdi a macskától nagy szepegeve:

– Ki légyen az úr?

„Ahá – gondolja magában a macska –, úgy látszik, ez fél tőlem!”

Mindjárt nekibátorodott, s mondotta nagy büszkén:

– Mit, hát te nem ismeresz engem? Tudd meg, hogy én Kacor király vagyok. Nincs az az állat, ki ne féljen éntőlem.

– Ejnye, ejnye – mondotta a róka –, igazán szégyellem, hogy még a híredet nem hallottam.

Egyszeriben meghitta nagy tisztelettel Kacor királyt: legyen szerencséje, látogassa meg az ő szegény házában, lesz tyúkhús, récehús, lúdhús vacsorára s minden, ami kitelik tőle.

– Jól van – mondotta Kacor király –, hát elmegyek veled.

Elmennek a róka házába, de bezzeg a róka sürgött-forgott, felvetette a konyhát, süttött mindenféle pompás pecsenyét, kínálta Kacor királyt:

– Egyék, felséged, egyék, ne éhezzenek, mint otthon.

Mikor aztán az ebédnek vége volt, ágyat vetett Kacor királynak, puha ágyat, s Kacor király meghagyta, hogy csend legyen a háznál, nehogy valaki megháborítsa őt a nyugalalmában. Kiment a róka a háza elé, ott járt fel s alá, vigyázott, nehogy valaki bemerjen, de még a háza felé se közelítsen.

Egyszer jön arra egy nyúl, s a róka már messziről rákiáltott:

– Szaladj innét, te szerencsétlen, nem tudod, hogy nálam alszik Kacor király?! Ha föl-breszted, vége az életednek!

Hiszen egyéb sem kellett a nyúlnak, uccu neki, szaladott árkon-bokron által, mintha szemét vették volna ki. Amint szaladt, szembejő vele a medve, s kérdi:

– Hát te hová szaladsz, talán bizony a kopók kergetnek?

– Jaj, ne is kérdezze, medve bátyámuram. A róka koma háza előtt jöttem el, s azt mondotta róka koma, hogy szaladjak, mert Kacor király van nála szálláson, s ha felébresztem, vége az életemnek.

– Hm, hm – mondja a medve –, na hallod-e, öcsém, sok országot, világot bejártam, de Kacor királynak még a színét sem láttam, de még a híret sem hallottam. No, csak azért is meglátogatom róka komát, hadd lám, ki az a Kacor király?

Elmegy a medve róka komához, s hát róka koma még mindig ott jár-ke a háza előtt, s amint meglátja a medvét, kiált neki:

– Jaj, lelkem, medve komám, ne jöjjön erre, mert ha Kacor királyt felébreszti, vége az életének, vége az enyimnek is.

De bezzeg megijedt a medve is, megfordult s futott keresztül az erdőn, mintha szemét vették volna, meg sem állott, míg a nyulat utol nem érte. Hát mire odaért, ott voltak a nyúl körül mindenféle állatok, szárnyasok s szárnyatlanok. A nyúl beszélt nekik Kacor királyról, s az állatok rémülődtek.

– Jaj, istenem, mi lesz velünk, ha Kacor király fölébred, s elindul az erdőbe!

Volt ott mindenféle állat, farkas, szarvas, őz, varjú, sas, holló, s mind szörnyen meg voltak ijedve, nem tudták, hogy mit csináljanak. Azt mondja egyszer a nyúl:

– Mondok én valamit. Álljunk össze, ahányan vagyunk, csináljunk nagy vacsorát, s hívjuk meg Kacor királyt; ha róka komához eljött vacsorára, eljön mihozzánk is.

– Biz' az jó lesz – mondotta a varjú –, én, ha megbíztok bennem, elmegyek róka komához, s meghívom Kacor királyt őfelségét.

Bezzeg hogy megbízták, hogyne bízták volna, hadd menjen a varjú. Elmegy a varjú róka komához, köszönti illendőképpen, mondja, hogy mi jóban jár.

– Jól van – mondja róka koma –, mindjárt bemegyek, megnézem, hogy felébredt-e, s elé mondom a kívánságokat.

Bemegy róka koma, s hát éppen akkor dörzsöli a szemét Kacor király, nagyokat nyújtózkodik, hogy ropogtak belé a csontjai.

– No, mi hír, barátom? – kérdi Kacor király.

– Felséges királyom – mondja róka koma –, itt van egy varjú. Minden rend- s rangbéli állatok küldték ide, hogy meghívják felségedet vacsorára.

Kacor király megpödörte bajuszát, s mondta róka komának:

– Jól van, mehetsz. Mondd a varjúnak, hogy elmegyek.

Visszarepül a varjú nagy örömmel a többi állatokhoz, s jelenti Kacor királyt üzenetét. Hej, uramteremtőm, egyszeriben nagy tüzet raknak az erdő közepében! A medve hozott ökörhúst, a farkas lóhúst, a sas mindenféle apró madarakat, a nyúl felcsapott szakácsnének, forgatta a nyársat, süttötte a drága pecsenyét; a többiek körülállották a tüzet, úgy várták Kacor királyt őfelségét.

Aközben Kacor király is nekikészülődött, jó hegyesre kipödörte a bajuszát, s elindult róka komával a vendégségbe. Eléjükbe jött a varjú, s úgy mutatta az utat, de a világ minden kincséért sem mert volna leszállni a földre, hanem repült egyik fa tetejéről a másikra, s úgy károgtat:

– Erre! Erre!

Egyszer meglátják Kacor királyt, amint jó róka komával. Hát uramteremtőm, ahány állat ott volt, mindannyinak inába szállt a bátorsága.

– Jaj, jaj – kiabált a nyúl –, ott jó Kacor király, még felszúr a bajuszára!

– Szaladjon, ki merre tud! – kiáltott a medve, s azzal nekiiramodtak, szaladtak, ahányan voltak, annyifelé.

Hogyha azok a bolond állatok el nem szaladtak volna, az én mesém is tovább tartott volna.

Benedek Elek

Závada Pál

Egy piaci nap

(Részlet)

Ahogy azt a kisgazdaház előtti szóváltást írtam le, mégiscsak kihagytam valamit. Mégpedig, hogy amikor Kátai Gergelyék arra céloztak, hogy Sándorom följelentői onnan jöttek vissza, amit megnevezni sem igen lehet, akkor egyszer csak előbukkantak a hátunk mögül az emlegettekből páran. Akiknek bizony nagyon is megütötte a fülét, mit mondtunk róluk az imént – hogy „csípi a szemüket egy derék magyar ember” –, mert azt felelték rá:

Derék magyar ember, na ja, és elhúzták a szájukat. Mi, kunvadási zsidók tudjuk, ez mit jelent, néztek sokatmondóan egymásra. Hogy ne tudnánk.

És jöttek megint a megbélyegző koholt váddal, hogy hát mindenki tudja, ki ez a Hadnagy Sándor tanító – községi leventeparancsnok volt, nagy németbarát és nevezetes antiszemita. Meg hogy már '41-ben elkezdte, amikor följelentette Berg bácsit, a mozist, aki a mai napig nem jött vissza.

Mondják akkor erről is pár szót. Két év telt el azóta, hogy ennek a szóban forgó népességnek – ahogy az egész országban, úgy a mi hétezer lelkes községünkben is – olyan szomorú sors jutott, minnek következtében a mintegy kétszáznyolcvanból alig hetven-egynéhány tért aztán haza. Ez következett az akkori törvényekből, melyekről ki tudta volna megmondani előre, hová vezetnek majd végül?, hát még ők maguk sem!, saját bevallásuk szerint.

Annyit tudok, hogy '44. április 24-én kerültek Karcagra, a temető és a vágóhíd közé rakták ki őket, ez volt a gettó. Innen június 18-án mindenkit átvittek a szolnoki cukorgyárba, ahol 28-án történt meg a bevagónirozásuk.

Java részüket haláltáborokba deportálták, kisebb részüket Bécs környéki munkatáborokba vitték, így mondják, akik mondják. Meg hogy csak az utóbbi transzportban maradtak köztük túlélők, innen tértek haza, ahányan még voltak, ez a nem egészen nyolcvan kunvadási.

Akik hazaszivárogtak, boltos-műhelyes házukat meg a melléképületeiket kitört vagy tessék-lássék bedeszklázott kirakatokkal, ablakokkal, raktárajtókról levert keresztvasakkal, hanyagul átmeszelt vagy még ott éktelenkedő hatágú csillag mázsolmányokkal láthatták viszont. Elég volt csak bejönni a főúton, megfordulni a piac körül, majd a községházánál balra térni a keresztúton – egymást érték az ilyen kibelevé romosodó porták. Az tehát sajnos való igaz, hogy a hazatérők majdnem mindnyájan kifosztva találták a házukat – és nemcsak a sajátjukat, hanem odaveszett szomszédaiékat is. Bizony az volt a helyzet, nemigen számított rá a faluban senki, hogy közülük bárki is visszajön még valaha. És csak ehhez képest voltak különbségek az emberek viselkedésében. Hogy ki az, aki nem bírja nézni, hogy úgymond ebek harmincadjára hagyott holmik kárba vesszenek, és ki az, aki még ilyenkor se nyúlna a máséhoz.

Úgyhogy ami a hazatértek háborgását illeti, hogy miért nem kapják vissza az ingóságait, azt én megértettem, hiszen ami megilleti őket, abban nem lehet vita. Emellett mi részvételt gondoltunk rájuk, vigasztalódást kívánva nekik. De világossá kell tenni, hogy a férjem a sajnálatos eseményeket megelőzően sem gondolkodott másképp.

Először is azt szögezném le, hogy Hadnagy Sándor az ő eltávolításukat nemhogy semmiféle cselekvő formában nem támogatta, de nem is értett egyet vele. Sőt, ezt a megoldást még részben sem pártolta – mondjuk úgy, hogy belépett volna valamelyik fajvédő pártba, így fejezve ki egy passzívan vagy részlegesen egyetértő véleményét. De nem, ő szívből ellenezte, erre akár meg is esküszöm. Pártnak pedig soha tagja nem volt, semelyiknek. De még csak a közelükbe se ment, hiába hívogatta egy időben Kátai Gergely.

Másodszor: Voltak, akik Sándorhoz hasonlóan a lelkek mélyén elleneztek a deportálást, de tisz-

tüknél fogva – akár mint előjáróságok, egészségügyiek vagy karhatalmiak – mégse tagadták meg a törvény szabta adminisztratív vagy ilyen-olyan kötelességüket. Az én uram viszont nem tartozott közéjük, neki sem funkciója, sem ezzel kapcsolatos teendője nem volt. Sőt, abban a kérdésben, hogy a csöcselék sorra törni föl a deportáltak házáit, egyenesen a kisbirtokos Kátaiékkal értett egyet, akik az ilyen önhatalmú fosztogatásokat már csak birtokvédelmi szempontból is helytelenítették. Parancs általi megbízatással ugyan rendelkezett a férjem is, amely alól mint helyi leventeparancsnok fölkoncolás terhe alatt nem vonhatta ki magát, de feladatának kizárólag honvédelmi célja volt, és nem tartozott bele semmi, ami a törvény által elkövetett népességet érintette volna.

Harmadszor, ami a férjemnek azt a bizonyos megbélyegzését illeti: Hogy Hadnagy Sándor mely népnek volt nagy barátja, s mifélének viszont a nevezetes ellenzője, hát az erre vonatkozó szavak nemcsak méltatlanul általánosító, túlzó, hanem végül is rágalmazó állítások. Kérem, az én uram magyarbarát volt, s mint a legtöbben ebben az országban, a magyar érdek képviselésében teljesítette a maga szerény feladatát, vagyis azt, ami hazánk védelméből – történetesen a német szövetségeselek oldalán – őrrá hárult. És ami praktikusán oly keveset jelentett, hogy szinte csak a folytonos helyváltatásból állt. Magyarán szólva, mindig oda vezetett a rábizott tizenhat fiatalt, ahová a vezénylési parancs utasította, de közben óvta őket a széltől is.

Végül pedig hogy Hadnagy Sándor hogyhívják-ellenes, anti-ez-vagy-az lenne? Ha nevezettek jogait bármiben is sértette, őket fajuknál fogva elmarasztalta volna, fölmerülhetne ilyen vád. De ő jogot nem sértett, hanem védett, mégpedig a magyarságát. A magyarok jogait, érdekeit és erényeit pártolta – olyankor, ha úgy érezte, azok csorbulnak, méltatlanul háttérbe tolnak, s ezért védelemre szorultak.

Hogy említsek egy kunvadási példát. Nálunk legalább háromszor annyi izraelita kereskedő volt, mint nem, holott a lakossági arányuk alig 3-4 százalékot, ha kitett. És ezt az én férjem helytelenítette – nem úgy, hogy az idegenfajú kereskedelem korlátozására, megfojtására vagy ilyesmire uszított volna, hanem a magyar adásvétel törvény általi, hatósági pártolására buzdított. És ezt kifejtette a helyi újságban, vagy elmondta, ha itt-ott fölszólt.

Kedves Olvasó Tanulók!

„Nehéz” könyveket ír Závada Pál. Természetesen tematikai értelemben van ez így. Az *egy piaci nap* (Magvető, 2016) című új regényét is nehéz olvasni. Nagyon-nagyon megrázó. Azt mutatja meg elbeszélése által az író miként él, és lép színre az emberben élő szörnyeteg. Hogyan válnak heti piacozó, ötgyerekcsaládanyák váratlanul a helyi program szervezőivé, hogyan szabadulnak el az indulatok, és fájlnak lincseléssé. Az eset megtörtént. A második világháborút követően egy nagykunysági település heti piacán a fókák összeveszték egy, a koncentrációs táborból hazatért zsidó tojáskereskedővel, megtámadták, és halálra kínozták. Ezzel kezdetét vette az általános örület. Rémhírek keltek szárnyra, miszerint zsidók keresztény gyerekeket rabolnak el, és ölnek meg. A hírek valóságértéke senkit sem

érdekel. Kezdetét vette a képtelen leszámolás. A regény feltárja az események mozgatórugóit (irigység, tudatlanság, általános szegénység, kilátástalanság, kapzsiság stb.), bemutatja a felelősségre vonás (tehát a bírósági tárgyalás) eseményeit, a tanúkodások logikáját, a múlt és az igazság kisajátításának, saját képre formálásának buktatóit. Miként ez a vonatkozó részletből is kiderül. Az elbeszélő egy asszony, az események tanúja. Keressétek a könyvet a könyvesboltokban! Jó olvasást!

Aki olvas, szórakozik. Az olvasottság a világ könnyebb megértését és átérzését jelenti. Aki olvas, ki tudja fejezni gondolatait. Aki olvasott, képes a dolgok összefüggéseinek meglátására. Képes tovább gondolni dolgokat. Képes tájékozódni. Érdekessé lehet számára az élet.

Bence Erika

Megismerni a szülőföldünket

Magyarkanizsai és martonosi kisdíákok jártak Szabadkán az MNMT által szervezett kirándulássorozat keretében. Mintegy 100 magyarkanizsai és martonosi kisdíák látogatott el Szabadkára, hogy megismerkedjen a város és Palics nevezetességeivel.

A Magyar Nemzeti Tanács által szervezett kirándulássorozat révén 76 általános iskola mintegy 3200 harmadikos és negyedikes tanulója ismerkedik Szabadka, Palics, Újvidék, Pétervárad, illetve Belgrád, Zimony kultúrtörténeti helyszíneivel, a természeti értékekkel október folyamán. Az egynapos kirándulás a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatásának köszönhetően a diákok számára ingyenes.

VERSENYFELHÍVÁS XVII. TUDOK

Kutató Diákok Országos Szövetsége és a Kutató Diákokért Alapítvány a 2016/17-es tanévben meghirdeti a XVII. Tudományos Diákkörök Országos Konferenciáját (TUDOK). A konferenciára önállóan vagy párban saját tudományos kutatásról szóló munkával lehet jelentkezni. Részletes felhívás és jelentkezés a következő honlapon: www.kutdiak.hu. Jelentkezési határidő: **2016. október 31.**

Előzetes válogatóként a Vajdasági Regionális Konferenciát 2016. december 3-án rendez meg Zentán a Közgazdasági és Kereskedelmi Iskola. Együttműködő partner a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete.

A magasba repültem

Repülést nyertem a szabadkai Ivan Sarić repülőklub rajzpályázan, melynek Sárkány volt a témája. Türelmetlenül vártam a napot, amikor repülőre szállok. Nagyon izgatott voltam, amikor a békovai reptérré értem szüleimmel. Előkészítették a repülőt, majd a felszállópályához mentünk. Elöl ülhettem. A kilátás a magasból fantasztikus volt. A Palicsi-tó parányi volt, a házak pedig hangyányiak. Felvételt is készíttettem a magasból. Nagyon boldog vagyok, hogy ilyen élményben volt részem.

Kuti Lili, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

SZABADKA

Megnéztük az Aranyhaját

A hétén városunkban tartották meg a 23. Nemzetközi Gyermekszínházak Fesztiválját. Mi is ellátogattunk a Gyermekszínházba, s megnéztük az Aranyhaj című előadást, amelyet egy szlovéniai színház két művésze adott elő. Nekem az tetszett a bábelőadásban legjobban, amikor a gonosz öregasszony meg a lánya mindig összeütközött. Az is tetszett, hogy Aranyhajt testvére, Jovan megmentette. Nem tetszett, amikor a gonosz levest főzött lányával. Sokat nevettem az előadás alatt.

Kávai Renáta, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

AKKREDITÁLT TOVÁBBKÉPZÉS TANÍTÓKNAK ÉS TANÁROKNAK

Élet-e az élet fogyatékosan?

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete 2016. október 29-én 10 órai kezdettel akkreditált TANOM továbbképzést szervez az újvidéki Apáczai Diákotthonban (Ćirpanov u. 54.). Előadók: Kurczinák Kiss Szilvia és Kiss Igor. Az előadás címe: Vajon élet-e az élet fogyatékosan? A részvételi díj 500 dinár. Ezt megelőzően, 9 órától mgr. Viola Lujza tanárnő tart előadást az anyanyelv-ápolási oktatóknak.

Jelentkezni kizárólag **jelentkezési lapon lehet**, amely letölthető a www.vmpe.org.rs honlapjáról. A kitöltött jelentkezési lap beküldhető villámpostán a nsvmpe@gmail.com címre vagy faxon a 021/548-259-es telefonszámra. További információk a VMPE irodában a 021/548-259-es számon (munkanapokon 8-tól 14 óráig). Bejelentkezési határidő **2016. 10. 27., 12 óra.**

Hegymászó-találkozó

A szabadkai Spartak Hegymászóklub szervezésében tartották meg a 42. Palicsi Hegymászó-találkozót, melyen részt vettek a palicsi Miroslav Antić iskola tanulói és tanárai is.

A gyönyörű, verőfényes őszi napsütésnek köszönhetően könnyedén megtettük a 13 km-es távot a Ludasi-tavon lévő Kilátótól a Tőzeg erdőig és vissza.

Aleksandar David, Miroslav Antić iskola, Palics

Madagaszkár magyar királya

Benyovszky Móric (1741–1786) élete

„Maga a lengyel nemesség és köznép, vitézség és szabadságérzet dolgában föltétlen bámulatra méltó, egyes vezérei, kiváló főurai is megérdemlik az elismerést; de az egész hadviselés oly nagy mértékben viseli magán a fejtelenség, határozatlanság és könnyelműség jellegét, hogy azoknak közepette az indigena Benyovszky magaviselete, ifjú évei daczára, messze kimagaslik. A sok tehetségtelen, lágy jellemű lengyel hercegek és grófok által elrontott hadi helyzeteket hány-szor javítja meg határozott gyors hadi tetteivel, hány-szor organizálja újra a szétvert csapatokat, éllelmezi az ostromolt városokat, új dandárokat gyűjt, elfogják, újra kiszabadul, megint elfogják, véletlen találkozó hívei kivágják az ellenség kezéből, egyik hadi kalandból a másikba veti magát, s a személyes bátorságon kívül, nagymérvű hadvezéri tehetséget fejt ki.” Így jellemezte egyik írásában Jókai Mór gróf Benyovszky Móricot, a magyar és lengyel világot, kalandort, akit még a szlovákok is magukénak tartanak.

Mikor egyik ajtó becsukódik előttünk, egy másik valahol kinyílik. Ezt mondhatnánk arra a

csodálatra méltó fiatalember sorsára, aki történelmünk egyik legérdekesebb alakjának számít. Ki tudja hogyan alakult volna élete, ha hazájában nem éri csalódás. A sors néha egyeseket teljesen hihetetlen életútra sodor. Benyovszky Móric egyike ezek közülük. A magyar történelem olyan alakja, aki talán nem került bele a történelmi tankönyvekbe, de több ország múltjában mély nyomot hagyott.

A nemesi magyar–lengyel származású gróf Benyovszky Móric 1741-ben született Verbón, Nyitra vármegyében, a mai Szlovákiában. Gyermekkorától kezdve katonai pályára készült. Már fiatalon szerzett harci tapasztalatokat, és huszár lett. Ígéretes katonai karrierjéből a Habsburg Monarchia császári hadseregében mégsem lett semmi. Apja halála után a hatalom megfosztotta örökségétől. Mikor fegyverrel kísérelte meg kezébe venni az ügyet, és kiharcolni igazságát, Mária Terézia elűzte a birodalomból.

Lengyelországba ment, ahol egy felkelést szervezve a megszálló oroszok ellen harcolt. Kitűnő vezéri képességei ellenére fogságba esett, és

Benyovszky Móric

Szibériába vitték, pontosabban a keleti félszigetre, Kamcsatkára. A gróf ott sem maradt tétlenül. Újabb felkeléssel sikerült megszöknie embereivel a tengeren. Óriási kerülőúton valahogyan eljutott Párizsig, ahol kitervezte Madagaszkár szigetének meghódítását. Tervét támogatta a francia állam. A franciák már évtizedek óta tervezték a sziget elfoglalását. Benyovszky a sziget kormányzója lett. Akkor hatalomra és népszerűségre tett szert a helyi bennszülött lakosság körében, hogy 1776-ban Madagaszkár királyává választották. Ez azonban nem bizonyított adat.

Idővel összetűzésbe került a francia hatóságokkal. Madagaszkár királya 1786-ban halt meg fiatalon, 45. életévében. Francia katona lövése végzett vele.

A sokoldalú fiatalember világot, katonatiszt, tengerész, felfedező, sőt uralkodó is volt egy személyben, de mindenekelőtt igazi kalandor. A leghíresebb magyar utazók közé tartozik. Európán, Ázsián és Afrikán kívül járt Dél- és Észak-Amerikában is. Életével kapcsolatban nagyon sok minden nem ismert, nem tudjuk merre járt, és hogyan jutott el oda. Mindenről készített jegyzeteket, ám emlékiratai kissé megkéskéve jelentek meg, így nem kapta meg kellőképpen a neki járó dicsőséget, annak ellenére, hogy felderítéseiben angolokat és franciákat előzött meg. Nyugodtan sorolhatjuk őt a földrajzi felfedezők nagyjai közé. Emlékiratait Jókai Mór fordította le magyar nyelvre. Kalandos élete televíziós sorozatot ihletett meg. Az idén dupla Benyovszky-évforduló van, kerek 275 év telt el születésétől, illetve 230 év halála óta. Ha ma már nem is nagyon bukkanhatunk Madagaszkár szigetén Benyovszky uralkodásának nyomaira, állítólag a helyi malgas őslakosság még nagyon emlékszik rá. Hogyisne emlékezne hiszen állítólag ő építette az első utat a szigeten.

Benyovszky életéről a magyar és a lengyel mellett szlovák, német, francia, olasz filmek készültek, még évtizedekkel ezelőtt, legújabbban a kettős jubileum jegyében egy pesti színház műsalcát készített.

Az utazások térképe

A Benyovszky kúria Verbón

Hollywood és Bollywood Budapesten

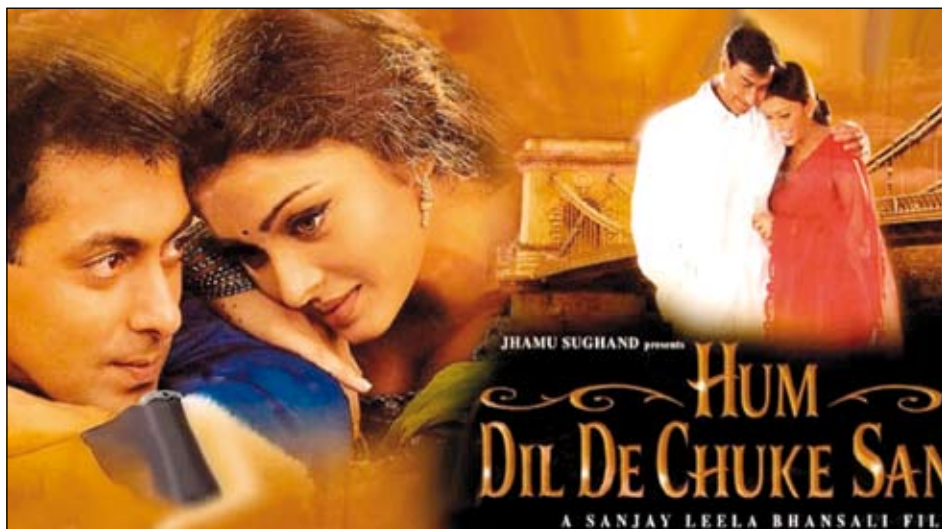
A magyarországi főváros vonzó forgatóási helyszín a filmkészítők számára. Erről tanúskodik az, hogy szinte rendszeresen jelennek meg hírek erre vonatkozóan. Gyakran olvashatunk arról, hogy világhírű filmsztárok érkeznek Budapestre. A rajongók már külön készülnek erre, keresztül-kasul bejárják a várost annak reményében, hogy összefutnak egy-egy sztárral, és esetleg fotókkal is megörökíthetik a találkozást. Viccesen azt szokták mondani, hogy Budapesten nem a Pokémonokra, hanem a sztárookra vadásznak.

Az alábbiakban egy kis összeállítás olvasható arról, hogy kik fordultak meg mostanában Budapesten, és milyen filmeket forgattak a magyarországi fővárosban.

Egy kis Hollywood

Úgy tűnik, az idei év után jövőre sem szenvedünk hiányt világsztárokból Budapest utcáin. Nemrég bejárta a világsajtót a hír, hogy Jamie Dornan már tárgyal új filmjéről. Egy új Robin Hood-történetben, nevezetesen a Robin Hood Originsben szerepelhet mint Will Scarlett. A filmet Joby Harold forgatókönyve nyomán Otto Bathurst rendezi, a főszerepekben pedig Taron Egertont mint Robin Hoodot, Eve Hewson mint Mariant és Jamie Foxx-ot mint Little John láthatjuk. A filmalkotás munkálatai várhatóan januárban kezdődnek, a tervek közt szerepel a budapesti forgatás is.

Ebben az évben eddig is több híresség fordult meg Budapesten, például Chris Noth, Harrison Ford és Jared Leto, a Szárnyas fejvadász második részének forgatása kapcsán. Számos hír jelent meg arról, hogy egyesek találkoztak is a világhírű színészekkel. A szereplők közül Harrison Fordot fotózták le a legtöbb helyen:

Egy csepp Bollywood

egy budapesti kerékpárboltban, egy kisoroszi fogadóban, de egy rajongó kedvéért kutyával is pózolt. Jared Leto fitten tartotta magát Budapesten, hiszen betért egy edzőterembe, a rajongók ott készítettek róla fotókat.

Budapesti forgatás kapcsán Jennifer Lawrence neve is szóba került, a színésznő főszereplésével készülő Red Sparrow című kémthriller kapcsán. A Francis Lawrence rendezte alkotásban Jennifer egy táncosból titkos ügynökké avanszáló hősnőt alakít, akinek feladata az lesz, hogy elcsábítson egy magas rangú CIA-ügynököt (Joel Edgerton) titkos információk kiszedése céljából. Ahogy az várható, a két kém között valós vonzalom alakul ki, amelynek következtében nemcsak munkájuk, hanem életük is veszélybe kerül.

A történet egyébként Jason Matthews azonos című regénye nyomán készül, amelynek további érdekessége, hogy megtörtént eseteken alapul, ugyanis az író maga is a CIA-nek dolgozott korábban.

Egy indiai romantikus film forgatása is lázban tartotta idén tavasszal Budapestet. A film külön érdekességének tekintik, hogy a főváros nem csupán díszletként kellene hogy megjelenjen, hanem valóban Budapestként, a történet szerint ugyanis a főhős Magyarországon dolgozik. A tervek szerint a filmalkotás jövő év februárjában, valamikor Valentin-nap környékén kerül a mozikba világszerte. Nem ez az első eset, hogy bollywoodi filmet forgattak Magyarországon, például az 1999-ben készült Hum Dil De Chuke Sanam egyik forgatóási helyszíne is Budapest volt. A film mára klasszikus romantikus filmnek számít Indiában, mint Amerikában a Grease vagy hasonló. A történet szépsége, hogy a háromórás filmben még néhány magyar szót is el lehet csipni. Érdekesség, hogy a filmben a Vörösmarty-tér is szerepel, de mint olaszországi háttér. Az indiai néző számára ez elég ahhoz, megadja európai jellegét. Úgy tudni, Indiában ezt a filmet majdnem mindenki ismeri, viszont szinte senki nem tudja, hogy Budapesten forgatták.

Jennifer Lawrence

Harrison Ford

Visszatér a Bon Jovi

New Jersey egyik legismertebb zenekara, az immár legendásnak számító Bon Jovi még ebben a hónapban megjelenteti tizenharmadik lemezét. A Jon Bon Jovi vezette világhírű rockbanda e hó elsején épp New Jersey-ben tartott egy lemezhallgató partit, amelyen 1500 szerencsés rajongó vehetett részt a zenekar társaságában. Az új albumra egyébként nem vártak túl sokat, hiszen az együttes legutóbbi lemeze három évvel ezelőtt jelent meg, de egy vérbeli rajongónak ez is örökkévalóságnak tűnhet. A Bon Jovi újdonsága egyébként a *This House Is Not For Sale* címet kapta, és összesen tizenkét dalt tartalmaz – köztük az augusztusban már bemutatott címadó zeneszám. Jon Bon Jovi szerint ez a lemez a becsületességről, az újjászületésről, az életről, a szerelemről, a veszteségről szól és mindarról, ami közel áll ezekhez a témákhoz. Egy interjúban a frontember azt mondta, hogy rengeteg új mondanivalójuk van, és nem térnek vissza a *You Give Love a Bad Name*-hez hasonló, régen rájuk jellemző stílushoz.

Beyoncé húga a zeneiparban

Négy év telt el azóta, hogy hallhattunk Beyoncé húgáról, Solange-ról, az énekesnő ugyanis ekkor jelentette meg *True* című közép-lemezét. Az elmúlt években Solange Knowles a folytatáson dolgozott, amelynek végül egy huszonegy dalt tartalmazó lemez lett az eredménye. Ez Beyoncé húgának a harmadik albuma, amely az *A Seat at the Table* címet kapta, és nemrég jelent meg. Solange saját bevallása szerint nagyon büszke munkájának gyümölcsére, mint ahogy arra is, hogy elkészítésében olyan világhírű előadók működtek közre, mint Lil Wayne, Kelly Rowland, Q-Tip, Dev Hynes és Kelala. Az énekesnő egyébként még a nyár folyamán értesítette rajongóit a lemez készüléséről, akkor azonban még nem lehetett tudni, mikor jelenik meg az üzletek polcain.

Régi dalok vonzásában

Sokan azt gondolják, hogy a One Directionből ismert Harry Styles csupán a divatzenék lelkes rajongója. Ehhez képest a színészi babérokra törő, közben szólókarrierjét egyengető énekes saját bevallása szerint sokkal szívesebben hallgat régi rockslágereket. Nemrég Harry Styles megmutatta a lejátszási listáját, azaz azokat a dalokat, amelyeket legszívesebben hallgat. Íme tízes listája: Pink Floyd – *Breathe (In the Air)*, Elvis Presley – *Can't Help Falling in Love*, Paul McCartney – *Heart of the Country*, Crosby, Stills&Nash – *Helplessly Hoping*, Ray Charles – *Drown in My Own Tears*, Blaze Foley – *Ooh Love*, Simon & Garfunkel – *Bridge Over Troubled Water*, Van Morrison – *Tupelo Honey*, Travis – *Flowers in the Window*, Patsy Cline – *She's Got You*.

Tisztelgés a három tenor előtt

Nemrég jelent meg az olasz *Il Volo* legújabb lemeze, amely egyik nyári fellépésük alkalmával került rögzítésre, így ez a harmadik hivatalos koncertfelvételük a *Takes Flight – Live From The Detroit Opera House* (2012) és a *Live From Pompeii* (2015) mellett. A legújabb nagylemeze *Notte Magica – A Tribute To The Three Tenors* címet kapta. A névválasztás nem véletlen, hiszen az album tisztelgés a három világhírű tenor, Luciano Pavarotti, José Carreras és Plácido Domingo felejthetetlen koncertjei előtt, amelyet 1990. július 7-én Rómában rendeztek meg először, ezzel összehozva a világ egyik legnagyobb komolyzenei hangversenyét. A lemez tartalmát Firenzében, még a július 1-jén megrendezett emlékkoncerten rögzítették, ahol Gianluca, Ignazio és Piero egyik példaképe, a három tenor egyike, Plácido Domingo is részt vett, aki a *Non ti scordar ti me* című dalt közösen adta elő az *Il Volo* tagjaival. Az albumon klasszikusok hangzanak el, mint például a *My Way*, az *O sole mio*, a *Nessus Dorma*, a *La Traviata* vagy épp a *Maria*, a *West Side Story* musical egyik legnépszerűbb dala. Külön érdekesség, hogy az album megjelenését maga Plácido Domingo segítette.

„Kedves Bizi! Rendszeresen veszem a Jó Pajtást 4. osztályos korom óta. Az elmúlt években volt, hogy újra elövettem a régi számokat, és lapozgattam, újra olvastam őket. Mindig találok benne valami érdekeset. Most nyolcadikos vagyok, és úgy látszik, eljött a pillanat, hogy én is tanácsal forduljak a Bizalmas sorokhoz.

Óriási gondom van. Az elmúlt félévben jártam egy fiúval, akivel a nyáron szakítottunk. Volt egy időszak, amikor úgy viselkedtünk, mintha sosem ismertük volna egymást. Most a volt fiúm újra fut utánam. A hétvégén szerelmet vallott, de nem kezdtünk el járni egymással. Nagyon sajnálom.

Az elmúlt időszakban, amikor valaki megtetszett, és érdeklődni kezdem utána, ez a fiú rögtön elkezdett újra udvarolgatni. Én reménykedni kezdek, hogy rendbe jönnek a dolgok, de amikor látja, hogy velem kezdek foglalkozni és nem a másik fiúval, újra hátat fordít, és elhidegül. Ettől félek, hogy újra hátat fordít. Mit tegyek, mert én ezt a fiút továbbra is szeretem?

„LOVE”

Válasz:

Kedves Love!

Egy dologban biztos vagyok veled kapcsolatban, hogy ezzel a problémáddal nem vagy egyedül, mert serdülőkorban, amikor még tapasztalatlanok és főleg éretlenek a fiatalok, amikor még nem tudják, hogy mit is akarnak igazából, sokszor ellentmondásosan vagy meggondolatlanul viselkednek. A te fiúd is ezek közé tartozik, mert tapasztalatlan, éretlen, és nincs tudatában, hogy viselkedése és tettei milyen hatással és következményekkel járnak. Ahhoz, hogy minél körültekintőbb választ adhassak, jó lett volna jó néhány adat birtokában lenni, többek között, hogy pontosan miért is szakítottatok egymással. Így csak találgathatok, feltételezésekre bocsátkozhatok, és persze ilyenkor tévedhetek is. Valójában egyikőtök sem tett pontot a viszonyotokra, és mindkettőtököt olyan dolog mozgat, amit nem tisztáztatok le egymással. Olyan „se veled, se nélküled” állapotban vagytok. A fiú akar járni veled, de nem tudja elviselni azt, hogy valaki máshoz vonzódj. Mivel ez a „sem veled, sem nélküled” állapot igen sokáig eltarthat, és megronthatja mindkettőtök életét, bármennyire nehezedre esik is, tegyél te pontot a történetekre. Ha újra a „szárma felmelegítési” fázisba kerültök, sportszargonnal szólva, „ne vedd fel a labdát, amit neked dobott”, hanem tedd a földre, és fejezd be a meccset. Vedd bóknak a közeledését, de ne vedd őt komolyan. Legyél vele kedves, de ennél több ne. És egyet ne felejtél el, még csak

14 éves vagy, lassan fejezd az általános iskolát, középiskolába mégy, ott pedig hemzsegenek a szimpatikusnál szimpatikusabb, helyes, kedves fiúk. De az is biztos, hogy amint pontot teszel erre a történetre, nemsokára egy másik fiú dobogtatja majd a szívedet, ezt az éretlen fickót meg egy-kettő el fogod felejteni.

„Kedves Bizalmas sorok! Kedves Bizi!

Mi ketten a legjobb barátnők és osztálytársak vagyunk, és még a gondunk is ugyanaz. Mind a ketten belezúgtunk két helyes fiúba, és egyikünknek sem viszonzták a szerelmét. Most nagyon boldogtalanok vagyunk. SMS-ezünk velük, meg néha üzenetezünk a Facebookon. A barátnőm rövid ideig volt, én még mindig kapcsolatban vagyok a sráccal. Azt szeretném tudni, hogy a fiúk csak barátnak tekintenek bennünket vagy többnek. Mit tegyünk, hogy megtudjuk hogyan állunk velük? Segíts!

FB-BF”

Válasz:

Kedves FB-FB! Kedves lányok! Jó lenne többet tudni a fiúkról, például, hogy mennyivel idősebbek mint ti, egy településen éltek-e, van-e lehetőség a személyes találkozásokra stb. Ha van rá módok, mellőzzétek a mobil- és okostelefonokat, és kezdjétek el, négy-, hat, nyolc- vagy éppen tíz szemközt barátkozni. Az ilyen kommunikáció, ellentétben a mobiltelefonossal, nagyon sok kérdésre közvetlenül választ adhat, hisz kiolvasható a másik fél viselkedéséből, mozgásából, tekintetéből, hangjából stb., hogy hogyan viszonyul, mit érez irántatok. Tudom, hogy az ilyen mobilos, internetes álarcmögül sokkal könnyebb beszélni, de veszélyesebb is, hisz nem kapunk teljes visszajelzést a másiktól, és nem egyszer megesik, hogy nem biztos, hogy az van a másik oldalon, akit mi gondolunk. Itt csak a leírt betűk, szavak, mondatok állnak előttünk, nincsenek azok a tudatlan jelzések, amelyek segítenek nekünk a világban való eligazodásban, a környezetünkben élő személyekkel való kommunikációban. Arról ne is beszéljünk, hogy milyen sok az olyan dolog, mint pl. a testszagunk, a kinézésünk..., amely segít nekünk abban, hogy kialakuljon a vonzalom. Tehát kütyüket el, és barátkozásra fel! Barátkozni, barátkozni, barátkozni, fiúkkal és lányokkal is!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol.

NAHÁT!

Figyeljünk a testünkre

A tinédzser éveidben vagy a legegészségesebb: fiatal vagy, valószínűleg még nem volt súlyosabb betegség. De ez nem azt jelenti, hogy garantáltan az örök egészséged a számodra. Ebben az életkorban kell elkezdened változtatni a rossz szokásaidon, hogy minél tovább maradhass egészséges. Íme, néhány hasznos tanács:

Reggelizz!

Azt mondják, hogy a reggeli a nap legfontosabb étkezése. Ha egészségesen reggelizel, az megfelelően feltölt energiával, így könnyebben indul a napod. Ha proteint és szénhidrátot eszel reggel, akkor napközben jobban fogsz tudni koncentrálni.

Igyál sok vizet!

Íme egy újabb dolog, amit már milliószer hallottál: Minden nap igyál meg legalább 8 pohár vizet. Ha hidratált maradsz, akkor az

izmaid könnyebben regenerálódnak, valamint a bőröd is szebb lesz. Vigyél magaddal mindig újratölthető palackot, hogy mindig legyen kéznél víz, ha megszomjazol.

Hagyj fel az előkészített ételekkel!

A gyors- és előkészített ételek szinte mindig sok zsírt, szénhidrátot és cukrot tartalmaznak. Rossz emésztést, elhízást és súlyos betegségeket is okozhatnak. Hagyj fel ezzel a szokásoddal most, és étkezz inkább egészségesen.

Hallgass a testedre!

Fontos, hogy bízz az orvosokban, de senki nem ismeri jobban a tested, mint te. Fedezd fel magadnak, hogy mitől érzed magad jól, és mitől rosszul. Gyakori hasfájás például laktóz

érzékenységnek lehet a jele, és ha sokszor kelsz fel éjszaka, akkor stresszes életmódra utalhat. Ne vedd ezeket a jeleket semmibe. Ha szükséges, beszélj először a szüleiddel, és utána a doktoroddal.

Beszédes arc?

Beszédes lehet az arcunk is. Ha tükör elé állva grimaszokat próbálunk ki, láthatjuk, hogy mókásabbnál mókásabb arc kifejezéseket tudunk produkálni. Arcunk ugyanúgy képes árulkodni, mint testünk, érzelmeinket hűen tükrözi. Ha váratlan hírt közöltünk valakivel, arca láthatóan megnyúlik, szeme kikerekedik a csodálkozástól vagy a döbbenettől. Ha dolgozatunkra a vártnál nagyobb osztályzatot kapunk, arcunkra mosoly ül, szemünk csillogni kezd, ennek ellenkezője történik elégtelen osztályzat esetén.

És ha a kellemetlen osztályzatot szeretnénk eltitkolni? Ekkor folyamodnánk az álarcához? Egyáltalán mikor mondjuk azt, hogy valaki álarcot hord? Valahogy mindenképp összefüggésben van az őszinteséggel. Valamilyen okból kifolyólag nem vállaljuk gondolatainkat, érzéseinket, maszk mögé bújunk.

Hogy miért vállaljuk ezt a megoldást valós érzéseink, gondolataink helyett? Indítékaink sokfélék: álarcot hordunk, ha attól félünk, hogy az igazságért megbüntetnek, álarcot, ha nem akarunk másnak fájdalmat okozni, de lehet, hogy azért bújunk álarc mögé, mert bizonytalanok vagyunk. Bizonytalan viselkedésünket, féltékenységünket

a vakmerőség álarca alá rejtjük, így sikerülhet félrevezetni környezetünket, és bizonyos mértékig önmagunkat is.

Ha szomorúságunkat szeretnénk eltitkolni, a vidámság maszkját tesszük fel, és álarcot akkor is, ha gyengeségünket lepleznénk. Ez a megoldás azonban csupán átmeneti, nagyon

sok energiánkat igénybe veszi a színlelés, és környezetünk előbb-utóbb az álarc mögé lát, lelepleződünk, csalódást okozva. Hitelességünket az őszinteség segítségével őrizhetjük meg, környezetünk szemében megbízhatók maradjunk, ha vállaljuk magunkat, ha vállaljuk érzéseinket.

TESZT

Van önbecsülésed?

Az önbizalom vagy annak hiánya megáltszik a fellépéseden, a tartásodon. Az önmagadban való kételkedés csak úgy küzdhető le, ha ismered önmagad. Ha megerősíted vagy megcáfolod az alábbi teszt állításait, közelebb kerülsz önmagad megismeréséhez.

Négyféle lehetőség közül választhatsz: ha az állítás MINDIG igaz, 3 pontot adj magadnak, ha GYAKRAN, 2 pontot, ha NÉHA, 1 pontot. A nem igaz válasz 0 pontot ér.

1. Nem szívesen mesélek a suliról, mert szerintem érdektelen.
2. Jobb tanulók mellett úgy érzem magam, mint egy buta diák.
3. Társaságban alig szólok meg, mert félek, hogy butaságot mondok.
4. Ha pluszfeladatot sóznak rám, egyszerűen nem tudok nemet mondani.
5. A kritika gyakran napokig foglalkoztat, nem tudom, hogy dicsértek vagy bíráltak.

6. Ha egy buliban a vendéglátón kívül senkit sem ismerek, soha nem tudom, hová álljak, mit tegyek, hogyan fogjam a poharat.
7. A társas összejövetelt nem tudom élvezni, mert görcsösen arra figyelek, hogy megfeleljek, nehogy véletlenül hibát kövessék el.
8. Gyakran napokon át nem hív fel senki, de ilyenkor én sem hívom fel a barátaimat.
9. Ha kávézóban találkozom a barátnőmmel, inkább kint várok, amíg megérkezik.
10. Ha bemutatnak valakinek, első gondolatom: remélem, jó benyomást teszek rá!

ÉRTÉKELÉS

0-4 pont:

Egészséges, stabil az önbecsülésed. Számodra inkább fontos, hogy a sulis és a szabadidő örömet szerezzen, és mellékes, hogy mások elismernek vagy csodálnak.

5-10 pont:

Nagyjából összhangban van a nyilvános szereplésed a valódi éneddel, néha azonban be kell dobnod színészi képességed, hogy magabiztosságod ne hagyjon cserben. Ilyenkor soha ne íteld el a bizonytalanságod!

11-20 pont:

Az önbecsülésed nem túl fejlett, ezért gyakran mások szemével látod és ítéled meg önmagad.

21-30 pont:

Az önbecsülésed meglehetősen alacsony. Nem tudod értékelni a jó tulajdonságaidat. Kisebrendűségi érzés vezérli az életed, emiatt testileg-lelkileg gyakran rosszul érzed magad. Ezen azonban változtathatsz, ha egyedül nem megy, akkor pszichológus segítségével. Kellemesen meglepődsz az eredményen!

Hogyan kell jól ülni?

elő az izom- és csontrendszerben, legfőképp a hát izmaiban és a csigolyákban.

Az egészséges ülés titka

A kényelmes, ún. ergonomikus dolgozó-, tanulószobák követelményei:

- A szék olyan magas legyen, hogy talpaid kényelmesen megpihenjenek a talajon. Ha túl magas a szék, keríts magadnak egy lábtámaszt. Semmiképp se tedd keresztbe a lábaid ülés közben!

- A székek jól meg kell támasztania a hátadat, ez biztosítja, hogy a gerinc kettős S alakja nem károsodik. Húzd jó közelebb az asztalhoz, és ne görnyedj az asztal felé!

- A jó szék csak annyira mély, hogy pár centiméternyi rés maradjon a térdhajlatod és az ülőke elülső része között.

- Az asztal magasságának meg kell engednie, hogy a könyököd derékszöget bezárva pihenjen meg az asztalon. A székek kartámasza ugyanilyen magas kell hogy legyen.

- Ha számítógépezel, akkor a monitor karnyújtásnyira legyen a szemedtől, és a monitor teteje legyen a szemeddel egy magasságban.

Érdekes ülési alternatívák

Kutatások bizonyítják, hogy egészségesebb az ülés, ha a láb és a hát egymással körülbelül

135 fokos szöget zár be. A lovaglószerű pont ezt használja ki, hiszen lovagló testhelyzetben a hát és láb közötti szög az optimálishoz közeli. Léteznek támlával ellátott és támla nélküli lovaglószerűek.

A térdelőszék is hasonló hatású – ezeknek a székeknek nincs háttámlájuk, és a test súlya megoszlik a csípő és a sípcsont között.

Kelj fel, mozogj és nyújtózkodj!

A mozgással nem megszakított ülés rossz hatással van az egészségre. Az óráig tartó ülés megnöveli az elhízás, a cukorbetegség, a szív- és érrendszeri megbetegedések kialakulásának kockázatát. A negatív hatásokat az is érezheti, aki egyébként rendszeresen sportol.

Tipppek az üléssel töltött idő csökkentésére

- Mozogj, sétálj az udvarban az órák közti szünetben!

- Tévézés közben kegyel fel a fotelből, amikor reklámot adnak!

- Járkálj, miközben telefonálsz!

- A tömegközlekedési eszközökön add át a helyed azoknak, akiknek igazán szükségük van rá!

- Közlekedj minél többet gyalog vagy biciklin, szállj le egy megállóval hamarabb, és sétálj az úti céljig!

Mi az egészséges ülés titka? Miért jelent kockázatot a helytelen ülőhelyzet? Mindannyian meglepően sok időt töltünk ülő testhelyzetben egy átlagos nap alatt: ülve fogyasztjuk el a reggelinket, buszon vagy autóban ülve zötykölődünk úti célunk felé.

Az év nagy részében diákként napi 6–8 órát töltesz az iskolapadban, majd az ebédlőasztalnál, íróasztalnál, a számítógép előtt. Este pihenésként leheveredsz a tévé elé. Sok más szabadidős tevékenység – például a mozizás, kávézás – is ülésre kényszerít. Éppen ezért nagyon fontos, hogy a helyes testtartást minél fiatalabb korban elsajátítsd, hiszen ezzel elejét veheted komolyabb betegségek kialakulásának.

Milyen problémákat okoz a helytelen ülés?

A helytelen ülés többek között rövidebb-hosszabb ideig tartó hát-, nyak-, váll- és végtagfájdalomhoz vezethet. A fájdalom kisugározhat a fejbe, ezzel fejfájást okozva, és növeli a stressz és a fáradtság szintjét. A helytelen ülés hosszú távon komoly elváltozásokat idézhet

Jeans forever – amiért szeretjük a farmert

Vitorlavászonból készült strapabíró munkaruha – ugye te sem így gondolsz a farmerre? Pedig így született az örök klasszikus ruhadarab, Levi Strauss formabontó ötletének köszönhetően. Olvasd el, milyen volt az első viselet, és hogyan készíthetsz magadnak teljesen egyedi darabot!

Old school style

A német származású amerikai kereskedő, Levi Strauss lett a „legamerikaibb ruhadarab atyja”, őt viszont nem a divat iránti szenvedélye vezényelte, hanem az a felismerése, hogy az 1850-es évek nyugat-amerikai bányászainak pamut munkaruháját erős anyagú nadrágokra kell cserélni.

Az első darabok vörösesbarna színűek voltak. Pár évvel később megjelentek az indigóval festett kék farmerek, és a 60-as években jöttek a varratok erősítését szolgáló rézszegecsek, majd a sasszárnyakra emlékeztető, íves dupla varratok.

A zseb varrásának időközben különféle technikai alakultak ki, a klasszikus azonban soha nem ment ki a divatból.

Szimbólum

A farmerhullám számos ruhadarab megtervezésére inspirálta a dizájnereket. Készítettek belőle kabátot, szoknyát, mellényt, zakót, fűdőruhát, cipőt, de még esküvői ruhát is.

Hazájában a nemzeti öntudat egyik szimbólumává vált, és talán a farmernadrág az a ruhadarab, ami kivétel nélkül mindenki szekrényében megtalálható.

Bárhova, bármivel

Nincs az a stílus, szín, minta, amivel ne lehetne kombinálni.

A nőies darabok éppúgy beköltöztek a szekrényekbe, mint a laza, sportos vagy éppen „fiús”, extravagáns fazonok.

A boyfriend nicikat is bátran variálhatod a legnőiesebb kiegészítőkkal, a körömcipőt is felveheted a bő nadrággal.

A farmer, a fekete bőrkabát, a tornacipő és a fehér/fehér póló még soha nem ment ki a divatból, és nagy valószínűséggel nem is fog. Bármilyen a hangulatod, ezeket variálhatod.

Tedd egyedivé!

A kreativitás hiánya nem lehet akadály, rengeteg inspirációt találni már a neten. Bátoran alakítsd át, szabad a saját stílusodra a ruháidat!

A régi, megunt, kicsit kopottas farmerből teljesen új, egyedi nácit varázsolhatsz, ha teszel rá néhány kütűzött vagy felvarrókat.

Miért érdemes pingpongozni?

A jó ütő elengedhetetlen

A gond, hogy manapság sem könnyű jó ütőt találni. A boltok tömve vannak az olyan „álütőkkel”, amelyek talán jól néznek ki, de szinte semmi szoftjuk (gumis ütőfelületük) nincs. A jó ütőnek tartós fája és vastag szoftja van. Az ütőnek fontos a súlya, a mérete és a vastag szoftja. Ugyanúgy, mint minden más sportban, a pingpongban is vannak márkás és márka nélküli ütők. Persze a márka nélküli ütő is lehet jó.

Mindenkinek az a legjobb, ha megszokja az ütőjét, és attól kezdve azzal játszik.

Az edzések

A jó tanár következetes, kedves, szigorú és határozott. Nem dicsér folyamatosan, szidni is tud. A jó tanár edzései mindig változatosak, soha nem lehet megenni.

A játék szabályai könnyen megtanulhatók. Egy-egy meccs 11 pontig megy, és 3 szett-

ből áll. Ha az ember nála gyengébb ellenféllel játszik, akkor előnyt, vagyis fört illik adnia a gyengébbnek.

Az asztalitenisz egészséges

A pingpong egyik nagy előnye, hogy egyéni játékosként nagyon könnyen szép eredményeket érhetünk el. Persze itt is nagyon fontos a kitartás és az akarat, emellett a gyorsaság, a taktika és a dinamika. Ezek birtokában rövid idő alatt remek pingpong-játékos lehetsz. A versenyeken a lényeg: ne izgulj, hanem bízz önmagadban.

A pingpong egyetlen hátránya, hogy nagyon terheli a csuklót és az ízületeket. Előnye viszont, hogy segít levezetni az indulatokat, a fölösleges energiát, és oldja a stresszt. Javítja a test koordinációját, továbbá erősíti a csontozatot, amely kamaszkorban szintén folyamatosan változik. A rendszeres gyakorlás persze itt is nagyon fontos. És ami miatt még ajánlhatjuk: edzés után jól lehet aludni.

A pingpong a legjobban megszerethető sportok egyike. Hogy miért? Mert például, nem kell hozzá bonyolult felszerelés, csak egy ütő és egy labda! A pingpong egyetlen hátránya, hogy nagyon terheli a csuklót és az ízületeket. Előnye viszont, hogy segít levezetni az indulatokat, oldja a stresszt.

A henger formájúra ragasztott kartonból rengeteg mókás dolgot lehet kihozni. Mutatunk néhányat!

1. Díszdoboz

Meglepően elegáns díszdobozt készíthetsz kisebb ajándéktárgyaknak, ha a vécépapír gurigát előbb lefested, majd hosszában, lefektetve egy kicsit összenyomod, hogy laposabb legyen, a két végén pedig a széleit két oldalról behajtod.

Már nem is kell más, csak egy csinos masni, és kész a gyönyörű csomagolás.

2. Bagoly

Akárcsak a díszdoboz esetében, itt is először le kell festeni a gurigát, majd a végén benyomni a két szélét, de ezúttal csak az egyik ol-

dalon – ez lesz a bagoly két füle, a sértetlen végén pedig meg is áll a papírguriga.

A baglyokra ezután csak szemet és papírszárnyakat kell ragasztanod, de ha egy sniccerrel U-alakban több helyen bemetszed a gurigát, és belülről kicsit kinyomkodod a papírdarabokat, a bagolynek tollai is lesznek.

3. Asztali rendező

Íróasztalod könnyen mutatósá és rendszerezetté válhat, ráadásul inspiráló is lesz. Egy jópofa tanszerrendezőhöz csak néhány használaton kívüli kartondobozra, vécépapír gurigára és színes tapétára van szükséged.

Ötletek vécépapír gurigából

Vond be a tapétával a dobozokat és a gurigákat, majd rendezd őket el tetszés szerint az asztalon: a dobozba rakhatod a papírokat és a nagyobb tárgyakat, a gurigák pedig megtartják a ceruzákat és tollakat.

4. Nyomda

Egy extra tipp kisebb gyerekeknek. Az üres vécépapír gurigát fektesd le, és a két oldalról, hosszában nyomd össze egy kicsit, hogy az egyik oldalán valamennyire bemélyedjen.

A guriga vége így szív formájú lesz, így festékbe mártva nyomdának használhatod. Ha a papír átázik, vagy másik színt akarsz használni, csak vágd le a végét, és máris friss felületet kapsz, amivel folytatódhat a játék.

5. Rendszerező

A legpraktikusabb felhasználása következik. Egyszerűen csak húzd bele a feltekert vezetéket, és így nem fog aggatni vagy összegubancolódni.

REJTVÉNY

1	2	3	4	5		6	7	8	9	
10					11					
12				13						
14			15					16		
17				18						
19		20		21				22		
	23						24			
25	26					27		28	29	

Keresztrejtvény

Az új tanévben az első nagy felelésen senki sem akart első lenni, a tanár végül felajánlja:

– Aki elsőnek jelentkezik, egy jeggyel jobb osztályzatot kap.

Pistike azonnal jelentkezik, s hogy mit mondott, megtudod a rejtvényből.

Vízszintes sorok: 1. A poén első része, 10. Női név, 11. Vili betűi keverve, 12. Női név, 13. Ilyen ház is van, 14. I. T. O., 15. Mókus, 16. Feszítőeszköz, 17. Torma szerbül, 18. Gondolta, 19. Újvidék, 20. Csend betűi, 22. Kilométer, 23. Udvar takarít, 24. Kötőszó, 25. Elemelte, 28. Ásványi fűszer.

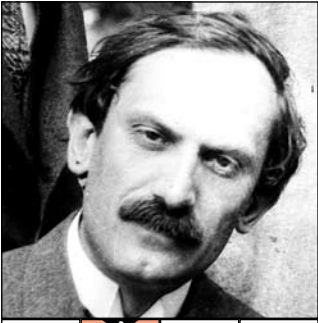
Függőleges sorok: 2. Ilyen ház is van, 3. Énekes zenemű, 4. Botanikában van, 5. -..., -re, 6. Valahova eltette, 7. Gyors menés, 8. Zokog, 9. Tizenkét hónap, 13. Papírmérték, 15. Penget betűi, 16. Szeret enni, 20. C. Ö. S. E., 21. Határoz, 23. S. C. K., 26. Ely, 27. „S”, 29. Kutyaház.

Betűrejtvények

1	LLL	2	PTR	3	SZTR	4	MSE
---	-----	---	-----	---	------	---	-----

Skandináv rejtvény (29.)

Rejtvényünk a 20. század eleji magyar irodalom jelentős alakjának a nevét és két művének a címét tartalmazza.

	RAGADOZÓ HAL		RITKÁS ERDŐ		KÖTŐSZÓ		TIZEN-ÉVES		SIEKRÜL MEGGYÖZNI		RÉGI FÉGVÉR		
	BELGIUM		FÁJ A LÁBA		ÁLLÓVÍZ		SZÁJHAGYOMÁNY		H.T.		L.R.		
													J
	ÉNEKES-MADÁR						NAGY TAVAK EGYIKE						
	RÉGI ÜRMÉRTÉK						EZ						
						KIS ENIKŐ			LUXEMBURG		HANGTALAN LEONA		
						...MENT			TEKERCS				
5		SZERB IGEN		...SUTA			DÉL		RAVASZ LÁSZLÓ			CINEZ	DEHOGY!
CSÖKKENT AZ ÉRTEKÉN		FRANCIA-ORSZÁG		EUROPÁI FŐVÁROS			FELE FORDÍTVA		502				
						ADÓ-ÁLLOMÁS ÉBRED					ÓDON		SVÉD-ORSZÁG
											ZÉRO		
AUSZTRIA		RANGJELZŐ				KÁLIUM TANULNI KEZD		50		ILONA NÉVVÁLTOZATA			KALAPBAN VAN
		EGY NYUGAT						1001		...-RE			
NYITOTT FOLYOSÓ						BÁCSKAI HELYSÉG KELET					OXIGÉN		FÉL ÖT
											KÉN		NULLA
										NÉMETH LÁSZLÓ REGÉNYE			
													NY-

Megfjtés: BABITS MIHÁLY, JÓNÁS KÖNYVE, A GÖLYAKALIFA

Felfedezők és nagy utazásaik (1.)

A mai ember szinte el sem tudja képzelni, hogy az ókorban az emberek nagyobb utazásokra is képesek voltak. Akkoriban ugyanis lovon és tevéken tették meg a szárazföldi utakat, vagy pedig egyszerű vitorláshajókkal utaztak. Mégis tény, hogy a kőkorszaki ember néhány tízezer év alatt gyalogszerrel eljutott szülőföldjéről, Kelet-Afrikából egészen Ausztráliáig, vagyis benépesítette az egész Földet.

A görögök

A görögök már Kr. e., azaz időszámításunk előtt 600 táján körbehajózták Afrikát, később pedig keresztül-kasul bejárták a Földközi-tenger vidékét, és több mint 100 kolóniát alapítottak a térségben. A föníciaiak pedig kereskedők voltak, s felfedező útjaik során bukkantak új földrészekre, így pl. a Kanári-szigetekre.

A görögök ügyes hajósok voltak, eleinte beérték a kisebb szigetek birtokba vételével, ám lassan messzebbre merészkedtek. A kor legemlékezetesebb irodalmi alkotásai a **Homérosz** alkotta *Íliász* és *Odüsszeia*, ennek a korszaknak a szemléletes és izgalmas bemutatása. *Odüsszeusz* kalandjai és utazásai számunkra mesészerűek, de léteztek nem kitalált alakjai is a felfedezéseknek.

Ilyen ember volt **Hérodotosz**, akit a történetírás atyjának nevezünk. Hérodotosz Kr. e. V. század közepe táján hosszú utazásokat tett meg Egyiptomban, a Közel-Keleten és Közép-Ázsiában, és lejegyezte más kultúrák sajátosságait. Hérodotosz említést tesz még egy északon lévő területről, ahol a bronzhoz szükséges ón nagy mennyiségben található, de hiteles szemtanút nem tudott megszólaltatni. A rejtélyes hely a Brit-szigetek volt.

A megismerhető világ határa az idő tájt a Földközi-tenger nyugati csücske, a Gibraltári-szoros volt. Pindarosz ógörög költő szerint a Gibraltár szikláin emelt Herkules oszlopán túl nincs semmi, amiért érdemes lenne tovább hajózni.

Nagy Sándor

Nagy Sándor az isszoszi csatában

Nagy Sándor Kr. e. 300-ban a perzsák ellen indított hadjáratában egészen Indiáig eljutott. A hadi néppel együtt tudósok is vonultak, akik az út minden részletét feljegyezték – ez a hadjárat volt az addigi idők legnagyobb kutatóexpedíciója. A monda szerint Nagy Sándor víz alatti felfedezéseket is tett bűvárharangban.

Vikingek

A távoli északon is éltek bátor hajósok, ők voltak a vikingek. Egyiküket, akit vörös haja miatt **Vörös Erik**nek neveztek, 982-ben gyilkosságért száműzték Izlandról három évre. Ekkor felfedezőútra indult, és egy addig ismeretlen földet fedezett fel, a mai Grönlandot. Körülbelül 400-500 telepessel két települést hozott létre. A telepések vadászattal állattenyésztéssel tartották fenn magukat, nemsokára azonban szokatlanul hideg telek

Viking hajó

köszöntöttek rájuk. Néhányan közülük visszatértek Izlandra, a többiek azonban eltűntek: feltehetőleg éhen haltak, vagy a környéken élő eszkimók ölték meg őket.

A rómaiak és a kínaiak

A Földről szerzett gazdag ismeretek, felfedezések tették lehetővé, hogy a rómaiak és a kínaiak is hatalmas birodalmat hozzanak létre. A kínaiak tengerjáró hajókat építettek, és olyan szerkezeteket is készítettek, amelyekkel a csillagok járása szerint tudtak navigálni.

Rendelkeztek már iránytűvel is, ami megkönnyítette a tájékozódást.

Marco Polo

Apjával és nagybátyjával 1271-ben indult keletre, és Perzsián keresztül el is jutott Kubiláj kán udvarába, ahol 24 évet élt, s közben keresztül-kasul bejárta Kubiláj kán birodalmát. Miután visszatért szülővárosába, 1298-ban a genovaiak fogságába esett, és az itt töltött egy év alatt rabtársának, a pisai Rustichellónak tollba mondta kalandjait. Olasz archeológusok távol-keleti régészeti leletek alapján cáfolják, hogy **Marco Polo** járt volna Kínában, szerintük csak a Fekete-tengerig jutott el. Máiig számos olyan véleménnyel találkozni, amely kétségbe vonja Polo utazásának megtörténtét, művét pedig perzsa krónikák kivonatának tekintik.

Marco Polo mindenképpen óriási hatást gyakorolt az európai földrajz-tudományra, irodalomra és történelemre.

A portugálok

A portugálok híres felfedezője **Henrik herceg** volt, aki maga sohasem szállt tengerre, de tudósokkal és térképészekkel vette körül udvarában magát, elemezte és kivizsgálta az összes hozzáférhető beszámolót. Gyors és megbízható hajókat építtetett, a kapitányoknak pedig megparancsolta, hogy mindaddig hajózzanak, amíg fel nem tárul előttük az Indiához vezető út. Ezek az utak abban az időben annyi pénzt emésztettek föl, mint ma az űrutazások.

A felfedezések Henrik halála után is folytatódtak: **Bartolomeu Diaz** körülhajózta a Jöreménység fokát, Afrika déli csücskét, s ezzel szabaddá vált az út India felé. Igaz, hogy csak húsz évvel később sikerült **Vasco da Gama**nak eljutnia Indiába, akit az őshonosok ugyan ellenszenvvel fogadtak szegényes portékája miatt, otthon viszont hősként diadalmenettel fogadták, mert sikerült Henrik álmát teljesítenie.

Marco Polo

Egyes

- Tanár úr, kérem, úgy érzem, hogy a feleletre nem érdemeltem egyest.
- Igazad van, fiam. De mit csináljak, ha ennél rosszabb osztályzat már nincs?

Napló

- No, fiam, mikor javítod ki végre azt az egyest matematikából?
- Nem tudom, papa. A tanárnő sose adja ki az osztálynaplót a kezéből.

Beteg apa

- Andriskát kérdezi a tanító néni:
- Mi az apukád, Andriská?
- Beteg.
- De azt kérdeztem, mit csinál?
- Köhög.
- De mivel foglalkozik?
- Borogatja magát.
- És mit csinál akkor, ha nem beteg, nem köhög, és nem borogatja magát?
- Akkor egészséges.

Felelet

- Ferike ajándék csokoládéval érkezik haza az iskolából. A szülők megkérdezik:
- Hát ezt meg miért kaptad?
- Mert az én feleletem volt legközelebb az igazsághoz.
- Mit kérdeztek?
- Azt, hogy egy struccnak hány lába van.
- És mit feleltél?
- Azt mondtam, hogy 3.
- De hiszen a struccnak 2 lába van!
- Igen, de a többiek 4-et mondtak.

Tegez

- A tanító megkérdezi Móríckát:
- Mórícka, miben tartották az ősmagyarok nyilaikat?
- Nem tudom.
- Hát tegez, te számár.
- Ne haragudj, kérlek szépen – feleli Mórícka –, én szívesen tegezlek, de akkor sem tudom.

Rajzóra

Az első osztályban rajzórán a gyerekek virágokat rajzolnak. Van, aki gyönyörű orgonákat, van aki egy csokor tulipánt rajzol, egyedül Pistikének üres a rajzlapja. Kérdezi tőle a tanító néni:

- Te, kisfiam, nem rajzoltál semmit?
- Dehogynem, rózsákat!
- Hiszen semmi nincs a rajzlapodon.
- Igen, mert ezek futórózsák!

Napok

- A tanító néni kérdezi Józsikától:
- Na, tudod-e hány nap van egy évben?
- Hét.
- Hét? Gondolkozz csak!
- Szerintem hét.
- Dehogyis!
- Én csak hetet ismerek: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap. Azt nem tetszett mondani, hogy ismétlem el ötvenkét-szer!

Múú

- Biológiaórán kérdezi a tanár a gyerekeket:
- Ki tudja nekem bemutatni, milyen hangot ad a tehén?
- Jelentkezik egy gyerek, feláll, és mondja:
- A tehén úgy csinál, hogy „múú”.
- Ügyes vagy! És ki tudja, hogy csinál a malac?
- Feláll egy másik gyerek, és mondja:
- A malac úgy csinál, hogy „röf-röf”.
- Jól van. És az egér mit mond?
- Feláll Pistike, és mondja:
- Az egér úgy csinál, hogy „klikk”.

Állatok

- Anyu, a tanító néni nem ismeri az állatokat – újságolja Pistike az iskolából hazatérve.
- Miből gondolod? – kérdezi a mamája.
- Ma lovakat rajzoltunk, és amikor a tanító néni belenézett a füzetembe, megkérdezte: „Milyen ez?”

Az iskola filmcímekben

- Első tanítási nap = Jöttünk, láttunk, visszamennénk
- Osztálypénz = Kincs, ami nincs
- A tanár felgyógyul = Batman visszatér
- Közeleg az érettségi = Terminátor 2 – Az ítélet napja
- Ha felelés előtt állsz = Vészhelyzet
- Minden órán dolgozat = Rémálom az Elm utcában
- Röpdolgozat = Megint dühbe jövünk
- Törióra = A bukás
- Ügyeletes tanár = Sentinel, az őrszem
- Szülői értekezlet = Végső visszszámolás
- Osztálykirándulás = Másnaposok

Vízum

- Egy kubai iskolában történelemórán híres külföldi emberekről tanulnak a gyerekek.
- Miről volt híres Kolumbusz Kristóf? – kérdezi a tanárnő.
- Vízum nélkül jutott el Amerikába...

Képmutatás

- Ki tudná nekem megmondani, hogy kit nevezünk képmutatónak? – kérdezi tanítványait az osztályfőnök.
- Képmutató az a gyerek, aki reggel mosolyogva jön suliba! – válaszolja az egyik fiú.

Alma és körte

- Pistike! Ilyen rossz dolgozatod még nem volt! – szól a tanár az elsőshöz. – Nem lehet összekeverni az almát a körtével!
- Mire Pisti:
- Már hogyan lehetne! Különbön hogy csinálnánk gyümölcslátát!

Jó ötlet

- A tanár panaszkodik az igazgatónak:
- Tegnap hazaküldtem az egyik gyereket, mert mosdatlanul jött az iskolába.
- És?
- Ma az egész osztály piszkosan jött.

Megszólítás

- Hogyan szólítja a kis sav az anyját?
- ?
- Savanyú!!!

Jani és az iskola

- Örömmel tölt el, kisfiam, hogy jó kedved van, amikor jössz haza az iskolából – fogadja a gyereket az anyja.
- Anyu, te ezt nem tudod – mondja Jani –, más menni az iskolába, és más hazajönni.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ideai 27. számunk nyereményjátékában a fantáziátokra voltunk kíváncsiak, arra, hogy milyen gondolatot ébreszt bennetek a két különféle korban fényképezett utcai jelenet, amelyek mégis döbbenetesen hasonlósak. Én első pillantásra azt mondtam: A világ alig változik, hiába múlik az idő. Persze ez így nem teljesen igaz, ám vitathatatlan, hogy a világ hírei mindenkit érdekelnek. Kérdés csak, hogyan jutunk hozzá: nyomtatott újság vagy mobilkészülék által. Nyertesünk egyszerűen a következőt írta a két kép alá: Most és régen. Ő pedig nem más, mint a **csantavéri Tölcsér Dávid**, a Hunyadi János iskola hatodikosa.

Újabb kérdésünk egészen más jellegű. A képen látható tárgyat, használati eszközt kell felismernetek. Akik jártak népművészeti táborban, bizonyosan gyorsan rájönnek, mi látható a fotón. Ezúttal is egy szerencsés beküldő könyvjutalomban részesül. A választ mielőbb küldjétek címünkre, de **legkésőbb október 20-áig**. Egy szerencsés olvasónk könyvjutalomban részesül. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com

A beküldők figyelmét felhívjuk, hogy nevük mellett tüntessék fel iskolájuk nevét, osztályukat és lakcímüket. Köszönjük!

A nyereményeket a következő hónap elején postázzuk.

Olimpiai aranyérmes birkozóval találkoztunk

Iskolánkba – a szabadkai J. J. Zmaj iskolába – látogatott **Davor Štefanek** olimpiai aranyérmes birkozó. Elmesélte hány évesen kezdett sportolni. Sok kérdést tettünk fel neki a sikereivel kapcsolatban. Bemutatta a birkózófogásokat. Büszkéek vagyunk rá, hogy ő is szabadkai, mint mi, s arra is, hogy alsósként ebbe az iskolába járt.

Ubori Petra

Szeptember 28-án találkoztam az olimpiai világbajnok birkozóval, Davor Štefanekkel. Néztam a tévében az élő közvetítést Rióból, amikor megnyerte az aranyérmet. Örömeiben még egy hátraszálltót is csinált. Az első személyes találkozásunk két éve volt a Galéria Hotelban. Nagyon boldog voltam, hogy újra láthatam iskolámban. Jó érzés volt, amikor magához ölelt. Közös kép is készült rólunk.

Kuti Lili

Aláírásért sorakoztunk

Kipróbálhattuk a birkózást Davor testvérével és egyik klubtársával. Nekem tetszett, hogy birkózhattunk. Autogramot is kaptunk tőle.

Nagy Zalán Bence
A szabadkai J. J. Zmaj iskola
3. c osztálya

Néhány fogást is megmutattak a birkózók

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Bozsoki Valéria** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belöldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com